...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 203 (13519)
1971 оной августын 28, суббото

Сэн 2 мүнгэн

ТАРЯАЛАН, САБШАЛАН ДЭЭРЭ ЧАС, МИНУТАШЬЕ ҮНЭТЭЙ

...арайн аймагай Эрхирэгэй совхозой 3-дахи отделенииин Д. Г. ...овой звено малай тэжээл бэлдэлгэдэ амжалтатай һайн ябана. ...ой гэшүүд үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Дүй ...тэй механизаторнууд, һургуулиин һурагшад звеногой бүри... ...оробон байха юм.

...шэл шадабаритай механизатор Шоймпол Санжиевич Цырето... ...наар ажаллахаһаа гадна, залуу хүбүүд, басагадта эсэгэ ...ндажа, нормоёо дүүргэхэдэнь туһална.

...УРАГ ДЭЭРЭ: үнинэй механизатор Ш. С. Цыреторов.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

РЕПОРТАЖ

Халуун хаһа эхилээ

Майлын энгэрэй полидо хэдэн комбайнууд таряа баал болгон унагаажа, нүгөөдэ комбайнууд баалнуудые суглуулан сохижо ябаба.

Бидэнэй полиин захада ошоходо, таряан ажалай бригадир Василий Харлантьевич Кокорин эбдэрһэн мотоциклаа заһажа байба. Тэрэнтэй уулзажа ажал хэрэгэйнь ямар ябажа байһан тухай хөөрэлдэбэбди.

— Үбһэ хуряалгын түлэг ябажа байхада, таряан эдеэшэжэ, хоёр шухала ажал зэргэ ябуулха баатай болонобди. Мүнөө үедэ манда механизаторнууд дуталдана. Хоёрдохи отделениин тарянай үшөө эдеэшээгүй дээрэһээ тэндэһээ хоёр комбайн асараад байнабди. Үсэгэлдэрһөө эхилжэ баал суглуулжа сохижо эхилбэбди,— гээд, Василий Харлантьевич хойно хойноһоо һубариһан комбайнууд тээшэ харана.

Мүнөө үедэ хэд комбайнернууд бүтээсэ һайнтайгаар хүдэлнэб. Энэ жэлэй тарянай ургаса ямар бэ гэһэн асуудалаар нүхэр Кокориндо хандаһан байнабди.

— Наада таладань аха дүү Павел, Виталий Кокоринтон, Бата Дондуков, полиин зүүн захаар Владимир Цыренжапов Ананий Будаев хоёр ябана. Виталий Кокорин, Владимир Цыренжапов үнинэй механизаторнууд, һайнаар хүдэлдэг коммунистнууд байха. Энэ жэлэй тарянай ургаса һайн. Комбайнернуудтай ажал тухайнь хөөрэлдэгты. Энэ орооһо шэрэдэг машина ерэбэ. Тэрэнние дахажа ошоходоо Владимир Цыренжаповичтай уулзаха байхат,— гээд бригадир хөөрөөгөө дүүргэбэ.

Комбайнууд, хүнхинэлдэн, хойно хойноһоо һубарилдан, үдхэн баалнуудые суглуулан сохижо, тооһо бурьюулан ябана. Цыренжаповай комбайн тогтожо, хүрэжэ ерэһэн машинын кузов руу хүүесэ орооһо адхана. Ойро зуура тамхилха зуураа Владимир Данинимаевичтай ажал тухайнь хөөрэлдэбэбди.

— Хэдэн үдэрэй урда тээ таряа хуряалгадаа жэгдэрэн орообди. Наратай сэлмэг үдэрнүүд боложо, унагаагдаһан таряамнай хатаба. Иимэ үдэрнүүдэй болобол таряа хуряалгаяа һаадгүй түргэн болзорто дууһаха зорилготойбди. Энэ жэлдэ таряан һайн ургаа, гектарай арбан хоёр центнер хуряажа абахаар хараалнабди. Мүнөө үедэ подборкодо табан комбайн ябана. Сохиһон орооһыемнай гурбан машина һаадгүй зөөжэ үрдинэ. Бэшэ юушье хэлэхэ бииб даа, хэгдэхэ ажал ехэ,— гээд, Владимир Цыренжапов хэлээ һэн.

Тарянай тоог ерэхэдэмнай хэдэн залуу басагад һаяхан асараад буулгаһан орооһо зернопультаар хиидхэжэ, сэбэрлэжэ байба. Улаан-Үдын худалдаа наймаанай зургаануудта хүдэлдэг эдэ залуушуул таряа хуряалгын үедэ хүдэлхэеэ ерэһэн байна.

Тоогые даагша Иннокентий Иванович Мельниковтэй уулзабабди. Тоог дээрэнь ариг сэбэр, амбаар, складууд шэнэ ургасын таряа абахаар бэлэн болгогдонхой.

— Мүнөө үедэ мянга гаран центнер орооһон ороод байна. Халуун ажалнай һаял эхилбэ,— гээд Иннокентий Иванович хөөрэнэ.

Орооһо таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр ойрын болзорто хуряажа абаха зорилготойгоор «Коммунизм» колхозой хүдэлмэришэд хүдэлнэ.

Н. ДАМБАЕВ.

Улаан-Үдын аймаг.

—□—

ШИНИИСЭ ХАДАГДАНА

—□—

Суулгын совхозой 3-дахи тракторна бригадын комбайнернууд В. Шангин, М. Теслев гэгшэд ажахы соогоо эгээн түрүүлэн таряагаа хуряажа эхилбэ. Верхота гэжэ газарта түрүүшын үдэр хоёр комбайнер 50 гектар шэниисэ амяарлан хадаба.

Мүнөө жэлдэ энэ совхозой механизаторнууд 6090 гектарта таригдаһан орооһо таряагаа 18—20 үдэртэ хуряажа абаха, һолоомоёо суглуулжа һүрилхэ, намарай паар хахалха гэһэн түсэбтэй.

Б. АНДРИЯНОВ.

Мухар-Шэбэр.

ҺУРАГШАД ТУҺАЛНА

Толтойн дунда һургуулиин ухибүүдһээ бүридэһэн үйлэдбэриин бригада 12 гектарай куузикугай үбһэ ногоо түүжэ дүүргээд байна. Эндэ 3—6 классай һурагшад хүдэлдэг юм. Ахалагша классуудай 17 һурагшадһаа бүридэһэн энэ звено Халбантан гэжэ газарта 584 центнер үбһэ бэлэдхэжэ, түрэл колхоздоо тушааба. Һурагшад О. Хусаева, Д. Прушетова, С-Д. Андыкова, К. Сороковиков, К. Ларионов болон бусад бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ байна. Энэ бригадые ород хэлэнэй багша Л. Д. Истаева хүтэлбэрилнэ.

Һурагшад түрэл колхоздоо үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр ажаллана. Һуралсалай эхилхэ саг үдэр бүри ойртожо байна. Тиигэбэшье эдэнэр үлэһэн саг соогоо оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, ниитын малай үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулха зорилготой.

Б. БИРБАЕВ.

Түнхэн.

ТҮРГЭНӨӨР, ШАНАРТАЙГААР

...э тэжээл бэлэдхэлгэ тухай ...гээ урда хэдэн тоо дур... Августын 18-най мэ... ...ахыдамнай 1272 гек... ...огоон сабшагдажа, 16460 ...р үбһэн абтаад, 2270 ...р сенаж, 200 центнер но... ...гурил, 1000 тонно силос ...

...ние урда жэлнүүдэйхитэй ...ээ, тон бага ааб даа. ...шье эдэ тоонуудай саана ...жээл бэлэдхэлгэ дээрэ эсэ... ...алые мэдэнгүй ажаллажа ...ай үдэр бүриин тэмсэл ...аргдана. Ниитынгээ һү... ...ада хүсэд хүрэхэ үбһэ тэ... ...хуряажа абаха хү... ...ахыдамнай улам эр... ...э байнхай. Ногооной урга... ...шанагүй һайн. Хэрбээ нёо... ...а бүриһөө 16 центнер үб... ...ргдаһан һаа, мүнөө 17-... ...нертэ хүрэнэ.

...эгшэ жэлдэ манай совхоз ...е 37 мянган центнер үб... ...жа адууһа малаа бүдүүн ...ээр 68 процент хангаа ...Байгша ондо малайнгаа ...лтойе нилээд олошоруулха, ...шмыень эрид дээшэлүүлхэ ...отойбди. Тиимэһээ нэн тү... ...үр, хонидто бардам хүрэ... ...эл бэлэдхэхын тулада энэ ...ганта 43.000 центнер үб... ...ряжа абахабди.

Эһэнние бэелүүлхэ ямар арга боломжотой гээшэбибди гэжэ хараад үзэхэдэ, совхоздомнай хээрын сабшалангһаа гадна, 150 гектарта олон жэлэй ногоон—хүсэ үбһэн, мүн тиихэдэ силос дараха 800 га кукуруза, 50 га куузику, 6000 га зелёнко таригданхай. Эдэ бүхы ургамалнуудаа саг соонь, һайн шанартайгаар хуряагаад байхадаа, совхоздоо үбэлжэхэ бүхы 23.000 хонид, 2600 бодо мал, 500-гаад адуу моридоо бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлээр 85 процент хангаха аргатайбди.

Үбһэндэ орохоһоо холо урид малай тэжээл хайшан гээд богони болзорто, һайн шанартайгаар хуряажа абахаб гэһэн асуудал совхозой дирекци, партком, профсоюзай рабочкомой хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тодорхой түсэб, график, хүн зониие алишье талаарнь урмашуулха гурим, социалис мүрысөөнэй дүрим баталагдаһан юм. Тиигээд лэ июлиин 14-һөө эхилжэ, үбһэндөө жэгдэрэн оромсоорнай һуужа ороһон бороон бүхы ажал гэдэргэ татаа. Иимэ байдалда ороод байхадаа, совхозой дирекци, партком ба профсоюзай рабочком хүдэлмэриингөө түсэб, график ябууд дундань шэнэлхэ хубилалта оруулха баатай болоо. Нэн түрүүн уһанда абтадаг, гол горхоной захаархи газарай ногоо түргэн сабшажа, халуун агаараар үлеэлгэжэ, хатааха гэжэ шиидэһэн байнабди. Тиимэ 5 электровентилятор түргэн тодхоод, сүүдхэ соо 170—200 центнер үбһэ хатаагаабди.

Үбһэ, тэжээл бэлэдхэлгын түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд, Социалис Ажалай Герой П. Ф. Слепнёвой хүтэлбэрилдэг Ново-Сретенскын бригадада эмхидхэгдэһэн оньһожоруулагдаһан звеногой үбһэшэд эршэтэйгээр, эсэхые мэдэнгүйгөөр ажалланад. Тэдэнэртэ 11 трактор ба бусад оньһон техникэ үгтэнхэй юм. 450 гектар сабшалан дээрэһээ 9000 центнер тэжээл бэлэдхэхэ даабаритай. Мүнөө энэ бригада үбһэ хуряалгаяа хахадлажа байна. Гадна тэдэндэ ногооной гурил гаргаха АВМ-0,4 машина үгтэнхэй.

Тиихэдэ Санжа Содбоевой хүтэлбэрилдэг тракторна гурбадахи бригадада эмхидхэгдэһэн тэжээл бэлэдхэлгын оньһожоруулагдаһан звено баһал эршэмтэй һайнаар хүдэлнэ. Механизаторнууд А. Разуваев, В. Калинин, М. Цыремпилов болон бусад бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Үнинэй механизатор М. Цыремпилов энэ жэлдэ 6-дахи класс дүүргэһэн Саша хүбүүнтэеэ үбһэндэ ябадаг. Тэрэнь «Беларусь» трактораар ногоо сабшадаг, тармадаг, заримдаа сенажда үбһэ зөөдэг юм.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ оньһожоруулагдаһан дүрбэн звено совхоздо байгуулагданхай. Эндэ бүхы хүдэлмэринь оньһон машинын хүсөөр хэгдэнэ. Тэдэнэр хамтадаа 27 мянган центнер үбһэ хуряаха даабаритай. Мүн 6000 центнер үбһэн тусхай пресс-машинаар тюк болгогдожо уягдаха юм.

Хүдэлмэри хэжэ шадаха хүн бүхэн үбһэндэ ябана. Мүнөө үдэр бүри 300 гаран хүн тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадуулагдажа, үдэрэй 125 гектарай ногоо сабшана, 2000-гаад центнер үбһэ сомоно. Гадна үбһэ хуряалгада 35-40 трактор, 12 автомашина хүдэлгэгдэдэг.

Ажахын тоосоондо ороһон хонишодой бригаданууд өөһэдынгөө хүсөөр үбһэеэ хуряажа абадаг заншалтай. Тэдэнэр мүнөө баһал сүлөө забдагүй, даалгагдаһан сабшалан дээрээ хүдэлнэ гээшэ. Һургуулиин һурагшадһаа эхилээд, үндэр наһатай үбгэд хүгшэд хүрэтэрөө булта өөһэдынгөө һайн дураар звенонуудта ошоод хүдэлэлсэнэ. Жэшээнь, тусхайта пенсионер, коммунист Ендон Цыбикович Цыбиков 12 пенсионерһээ бүридэһэн тусхай звеное өөрөө эмхидхээд, Шэбэртын отделенидэ намаг, болдог газарай ногоо гараар сабшана. Тэдэнэй хүсөөр хэдэн зуугаад центнер үбһэн абтаад байна.

Мүнөө хура бороо ехэтэй бэрхэ үедэ үбһэ шанар һайнтайгаар хуряажа абаха асуудал тон шухала болонхой, Манда шанартай үбһэ абахын түлөө иимэ юумэн хэгдэнэ. Хуряагдаад һүрилэгдэһэн 1-дэхи классай үбһэнэй түлөө хүнүүдтэ салин хүлһэндэнь 30 процент, 2-дохи классай үбһэнэй түлөө—15 процент нэмэжэ түлэнэбди. Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүн зониие олоор хабаадуулхын тулада урмашуулжа, баһал шэнэ гурим тогтоогообди. Жэшээлбэл, түрүүшын 20 үдэр соо таһалгаряагүйгөөр үбһэндэ ябаһан хүнүүдтэ салин хүлһэндэнь 30 процент нэмэжэ түлэхэбди. Тиихэдэ оньһожоруулагдаһан звено түрүүшын арбан хоног соо үдэр бүри даабаряа дүүргээд, үбһэеэ һайн шанартайгаар сомоод байбалнь, салиндань 60 процент, нүгөө арбан үдэртэ баһа түсэбөө дүүргээ һаань, 30 процент нэмэлтэ түлөөһэн үгтэхэ юм.

Сагай уларилай бэрхэтэй байгаашье һаань, совхозоймнай коллектив урдаа хараалһан түсэбөө бэелүүлжэ шадаха, ниитынгээ һүрэг малда хүсэд хүрэхэ, бардамаар эдюулхэ, үбһэ тэжээл абаха гэһэн нэгэл эрмэлзэл, зорилготойгоор ажаллана гээшэ.

Б. ЮМСУНОВ,
Бэшүүрэй совхозой директор.

ССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПАЛАТАНУУДАЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй барилгын ба барилгын материалнуудай промышленностиин талаар комиссиин заседани Кремль соо августын 26-да болоо. СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын ба колхозууд хоорондын барилгын организацинуудай үйлэдбэриин баазануудые бэхижүүлхэ талаар түсэбтэ даалгабаринуудые дүүргэлтэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Хүдөөдэхи гүрэнэй ба колхозууд хоорондын барилгын организацинуудай үйлэдбэриин-техническэ баазые бэхижүүлхэ, хүдөөдэхи барилгануудые индустрижүүлгын хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар манай орон дотор наймадахи түсэбтэ табан жэлэй үедэ ехэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ гээд заседани дээрэ тэмдэглэгдэһэн байна.

Хүдөө ажахын материально-техническэ үндэһэ һуурие саашадань бэхижүүлхэ, тэрэнние үйлэдбэриин индустриальна һалбари болгохо гэжэ СССР-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдээр хараалагданхай. Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ гүрэнэй ба колхозуудай зөөриһөө 129 миллиард түхэриг—урда тээхи хоёр табан жэлэй турша соо гаргашалагдаһанай шэнээн мүнгэ зөөри зорюулагдаха юм. Хамагай түрүүндэ эдэ мүнгэ зөөри хүдөө ажахыда хими бүри үргэнөөр хэрэглүүлгэдэ, газар таряалангай ба мал ажалай хүдэлмэри үргэлжэдэнь оньһожоруулгада, газар уһалалга ба барилгануудта гаргашалагдаха болоно.

Капитальна хүдэлмэридэ бүхы дээрээ һомологдоһон мүнгэ зөөриин хахадһаа ехэнхинь мал ажалай фермэнүүдтэ, промышленна аргаар продукци гаргаха гүрэнэй, колхозой ба колхозууд хоорондын барилгануудта, тэрэшэлэн колхоз ба совхозуудта гэр байра, культурно-ажаһуудалай барилга бодхолгодо зорюулагдаха байна.

Энэ табан жэлдэ хүдөө нютагуудта хэгдэхэ барилгын хүдэлмэриин программые дүүргэлгэ гүрэнэй ба колхозууд хоорондын барилгын организацинуудай үйлэдбэриин хүсые саашадань арьбадхалгаһаа нилээд ехээр дулдыдаха.

Гэбэшье СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын ба колхозууд хоорондын барилгын организацинуудай үйлэдбэриин баазын хүгжэлтын хурдабшалал барилгын хүдэлмэри хэхэ талаар колхоз, совхозуудай улам ургажа байгаа эрилтэ хэрэглэмжые үшөө хангажа шаданагүй гээд депутадууд тэмдэглээ.

Барилгын олон организацинууд үйлэдбэриингөө хүсые арьбадхаха талаар хэмжээнүүдые дутамагаар абана, тэдэнэй үйлэдбэриин баазануудые бэхижүүлхын ба хүгжөөхын тулада гүрэнэй болон колхозуудай зүгһөө һомологдоһон мүнгэ зөөриие хүсэдөөр ашагланагүй, барилгын машинануудые заһабарилха промышленна предприятинууд болон заводуудые ашаглалгада үгэхэ талаар тогтоогдоһон болзорнуудые хангажа шаданагүй.

Зүбшэн хэлсэлгын һүүлээр комисси тусхай тогтоол баталан абаа.

(ТАСС).

УДАРНА ВАХТЫН ҮДЭРНҮҮД

Табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөн ороной үйлэдбэриин предприятинуудта болож байнхай. Ажалай вахта тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд иигэжэ мэдээсэнэ:

ВОЛГОГРАД. Судна бүтээлгын заводой токарь, КПСС-эй XXIV съездын делегат В. А. Рыжков табан үдэрэй үйлэдбэриин даалгабаринуудые дүрбэн үдэрэй турша соо дүүргэхэ гэжэ шиидээ. Тэрэ августда жэлэйнгээ программые дүүргэһэн байна. Тэрэнһээ предприятиин 105 бригада жэшээ абадаг. Эдэ бригаданууд халаанайнгаа даалгабаринуудые нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэдэг юм.

ФРУНЗЕ. Жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур гаргагдаһан эрхим шанартай 25 эшелон цементые Кантска цементно-шиферно комбинат хэрэглэгшэдтэнь эльгээгээ. Түсэбһөө гадуур продукци гаргаха жэлэй уялга үлүүлэн дүүргэгдээ.

ҮРЭЖҮҮЛГЭДЭ БЭЛЭН

— Мүнөөдэр баруун бригаданудаар ябаад ерэхэмнай. Хэлэхэ, захиха юумэн бии гү? — гээд Дымбрыл Шойнжоновичой асуухада, зоотехник Даша-Пунцук Дарижапов:

— Искусственна үгэжүүлгынь пунктнуудые хараарай. Сагаадажа, сэбэрлэхэ ёһотой юм һэн. Хони үрэжүүлхэ хэрэгсэлнүүдэйнь байһые шалгаарай. Юуниинь дуталданаб, бэшээд абаарай — гэжэ захяад, — хусануудаа хэр зэргэ адуулнаб, ямар тэжээл хэрэгтэй юм, хуу бултыень мэдээд, хараад ерээрэй, — гэбэ.

Тиигээдшье бидэнэй һууһан хүнгэн автомашина Загаһата тосхонһоо сэхэ баруулжаа зурыһан шулуудамал дардам харгыгаар һалхи һүрин шуумайна. Нилээд һэжэрүүлһэнэйнгээ удаа гол харгыһаа хажуу тээшээ зайлажа, Халим Шамсутдиновай отарада хүрэжэ ерэгдэбэ.

Эндэхи отарынхид хонидоо хуушаранги модон гэр соо үрэжүүлдэг байба. Орожо харахадамнай сагаадагданхай, үрэжүүлгынь зэр зэмсэгүүд тусхай таһалга соо аятайханаар табяатай, сагаан бүдөөр хушагданхай байгаа һэн.

— Хоёр гурбан үдэрэй саада тээ пунктаа сэбэрлэжэ бэлдээд байнабди. Иигээд лэ «дохёогой» үгтэхэтэй сасуу эхилхэл бэшэ гүбди. Ототой хонидые бэдэрхэ хусануудай арбаад үдэрэй тэндэ асарагдаһан юм. Мүнөө һайн тэжээл дээрэ шахан таргалуулжа байнабди. Хонидоймнай хушэ тамир яһала һайн, — гээд ахалагша хонишон Халим Шамсутдинов мэдүүлнэ.

Эндэ техник-үрэжүүлэгшээр Халимай һамган Анна Шамсутдинова ажалладаг юм. Энэ нүхэрнай хэдэн жэл удаагаар техник үрэжүүлэгшээр хүдэлмэрилхэдөө нилээд дуршаһан, харюусалга ехэтэйгээр хандадаг.

Совхозой хонишод һүрэгүүдээ өөһэдөө үрэжүүлдэг гуримтай юм. Тиимэһээ техник-үрэжүүлэгшэдые һурган бэлдэхэ хэрэг жэл бүхэндэ гарадаггүй.

— Үрэжүүлгэеэ үнгэргэнэл бэзэбди. Энээндэ һанаагаа зобохо юумэн байхагүй. Гансал үбһэ тэжээлээ ехээр бэлэдхэжэ абабал һайн һэн, — гэжэ Анна Шамсутдинова энеэбхилэн хэлэнэ.

Эндэһээ Баруун Хорой гэжэ газарта зуһадаг ахалагша хонишон Елизавета Дашадондоковагай даадаг отарада ерэхэдэмнай үрэжүүлгынь пункт мүн лэ бэлэн болонхой байгаа бэлэй.

Тиихэдэ Хүндын хэдэн эхэ хонидой отарада искусственна үрэжүүлгэдэ бэлэдхэл түлэг дундаа ябажа байба. Барилгашан Александр Мороев пунктын таг, таһалгануудые шэнээр хэжэ, үүдэндэхи хашаа хорёоень шэнэдхэн заһабарилна. Энэ пунктда техник-үрэжүүлэгшээр залуу басаган Татьяна Мункуева ажаллаха юм.

Дымбрыл Шойнжоновой хүтэлбэрилдэг бригадада бүхыдөө 3000 эхэ хонин үрэжүүлэгдэхээр хараалагданхай. Ахалагша хонишодой, техник-үрэжүүлэгшэдэй мэдүүлһэнэй ёһоор, искусственна аргаар үрэжүүлгэеэ 20—26 хоногой туршада үргэлжэлүүлхээр түсэблэнэ.

Ж. БАДМАЕВ.

Хэжэнгын аймаг,
Загаһатын совхоз.

ОРОНОЙ ПОЛИНУУД ДЭЭРЭ

...ОВ. Областиин харгынуу... ...орооһо шэрэһэн машинанууд ... сүүдхын турша соо ябана... ...ар. Шэнэ ургасын мил... ...центнер үлүүтэй таряан ту... ...Орооһо тарянай хахад ...хадагданхай. Областиин ...район гүрэндэ таряа худал... ...түсэбөө дүүргээ. Таряашад ...гадуур уялгануудые абана.

* * *

...МА-АТА. Урда Казахстанай ...газар дээрэ таряа ха... ...түргэсхэгдөө. «Алма-... колхозой гоби ша... Семиречиин зоны... ...ажахынуудта уһалагдадаг газарай гектар бүхэн уһалагдадаггүй газарайхида орходоо дүрбэ-таба дахин ехэ орооһо таряа үгэнэ. Таряашад «Безостый-1» гэжэ сортын шэниисын гектар бүриһөө дунда дэргээр 40 центнер ургаса хуряажа абаа.

* * *

БРЯНСК. Брянска областиинхид мүнөө жэлдэ улһа эрхим һайнаар ургуулаа. Энэ ургамал хуряалга эхилэнхэй. Тарилгануудынь сагдуулта ой шэнгеэр харагдана, эшынь үндэрынь хоёр шахуу метр болодог. Иимэ ургамалай утаһа һэбэрдэһэн угаа һайн байдаг юм. Улһа хуряахын тулада тусхай жаткануудһаа гадна, сенокосилканууд хэрэглэгдэнэ. Улһанай заводуудта түрүүшын хэдэн тонно үнэтэ түүхэй эд ороод байна.

* * *

СМОЛЕНСК. Таряа хуряалгын машинанууд область дотор бултадаа шахуу хабарай тарянай полинуудта гаранхай. Тарянай хахадһаа ехэнь хуряагдаад, сохигдонхой.

Оролдосотой таряашадай ажалые газарынь бардам һайнаар харюулһан байна. Гагаринай районой Радищевай нэрэмжэтэ колхозой газар дээрэ ургуулагдаһан хара таряан, шэниисэ, ешмээн хүндэ томо хоолосуудтай. 1000 шахуу гектарай таряан хадагдажа, гектар бүриһөөнь 33 центнер орооһон абтаа.

(ТАСС-ай корр.).

Молдавиин ССР. Г. И. Катовскиин нэрэмжэтэ хүдөөгэй профессионально-техническэ училищиин участогта баян ургаса ургаа. Училищиин директор Аркадий Иванович Чиходарь һурагшад Петр Лику, Михаил Панченко гэгшэдтэй хамта шэниисын поли дээрэ.

(ТАСС-ай фотохронико).

Партийна ажабайдал

МҮРЫСӨӨ ҮҮСХЭГШЭД — КОММУНИСТНУУД

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ бэлдэлгэ дүүрүүтэй болоод байгаа һэн. Тракторна болон морин косилканууд, тармуурнууд, гарай зэр зэмсэг хүсэд заһабарилагдажа түхеэрэгдэнхэй, хүдэлмэриин түсэб табигданхай, хэн хаана, ямар звенодо ажаллахаб гэжэ тодорхойлогдонхой, звено бүхэндэ агитаторнууд томилогдонхой.

Теэд Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой партбюрогой секретарь Базаржап Цыбденовэй һанааниинь үшөөл дүүрэн бэшэ, юу хэхэеэ, ямар аргаар тэжээл бэлэдхэлгые богонихон болзорто һайн шанартайгаар үнгэргэхэеэ үшөө дахин бодомжолно, партбюрогой гэшүүдтэй зүбшэнэ.

Энэ шухала хүдэлмэриин эхилхын урда тээ коммунистнуудай суглаа зарлаха, энэ суглаан дээрэ «В. И. Ленин — социалис мүрысөөнэй удха шанар тухай» гэһэн асуудал зүбшэхэ гэжэ шиидэгдэһэн юм. Тус суглаан июниин 29-дэ боложо үнгэрөө һэн. Элидхэлшэ — партбюрогой секретарь нүхэр Цыбденов ажалшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ тушаа В. И. Ленинэй захяа заабари тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөөд, колхознигуудай дунда мүрысөөнэй ямараар эмхидхэгдэһэн тухай, тэрэниие хүтэлбэрилхэ талаар шалгалтын үедэ элирүүлэгдэһэн дутагдалнууд дээрэ тодорхойгоор тогтобо.

Олон коммунистнууд үгэ хэлэжэ, һанамжа дурадхалнуудаа оруулба, колхознигуудай шиидхэхэ ойрын шухала зорилго — ниитын малда тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлхэ, тэрэниие үдэр бүри хүтэлбэрилхэ даабари партийна бюродо үгэһэн байна.

Суглаанай шиидхэбэри дүүргэлтэ болгон, колхозой правленитэй хамта партийна бюро үбһэшэдэй мүрысөөнэй гурим зохёожо батална. Энээнэй ёһоор мүрысөөнэй дүн табан хоногто согсологдожо, түрүү һуури эзэлһэн звеногой нэрэ хүндэдэ Ажалай алдарай Улаан туг колхозой түбтэ намилзуулха, тэдэнэртэ колхозой правлениин, партбюрогой дамжуулгын Улаан туг, үнэтэ шантайгаар барюулагдаха гэжэ шиидхэгдэһэн юм. Тиихэдэ мэргэжэл мэргэжэлээрээ (морин косилкашан, гар хажууршан, һүришэн гэхэ мэтээр) шалгарагшадта сэнтэй бэлэгүүд барюулагдана.

Зүгөөр шанда хүртэхын тулада даабаряа үдэр бүри дүүргэхэ, ажалай журам наринаар сахиха шухала. Мүн бүхы һүринүүдээ хорёолхо хэрэгтэй.

Партиин гэшүүн Г. Р. Доржиевай хүтэлбэрилдэг үбһэшэдэй звено гурба дахин удаа дараалан 5—6 үдэрэй хүдэлмэриин дүнгөөр социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, нэгэдэхи шанда хүртэһэн байна. Тус звеногой нэрэ хүндэдэ Ажалай алдарай Улаан туг үргэгдэнхэй. Тэрэшэлэн коммунист Н. М. Хамуевай хүтэлбэрилдэг бригадынхид һайнаар ажаллана.

Мэргэжэл мэргэжэлээрээ шалгарһан трактористнууд В. Д. Раднаев, Д. Н. Кузьмин, В. Очиров, гар хажууршад Г. Г. Новиков, Д. Л. Лубсанов гэгшэд 2—3 дахин үнэтэ бэлэгүүдые абаа. Тиихэдэ морин косилкашан Г. Д. Ленхобоев нэгэдэхи шанда хүртэһэн аад, ажалай журам эбдэһэн дээрэһээ шан абаха эрхээ хаһагдаһан байна. Энээн тухай колхозой правлениин, партийна бюрогой шиидхэбэри бүхы үбһэшэдтэ дуулгагдаһан, звено бүхэндэ үйлэдбэриин зүблөөн зарлагдажа, зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Энэнь тон зүб абтаһан хэмжээн болоно гэжэ һанагдана. Халуун хүдэлмэриин эхилһэнһээ хойшо ажалай журам шангаар сахиха гээшэ тон шухала ха юм.

Тус колхоздо тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ 4 звено ажаллана. Тэдэниие хүтэлбэрилэгшэдөөр эмхидхэлэй хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй, хүн зонойнгоо дунда хүндэтэй болоһон коммунистнууд Г. Гомбоев, Г. Р. Доржиев, Б. С. Базаров, Н. М. Хамуев гэгшэд томилогдонхой. Гадна хэдэн жэлдэ үбһэ хуряалгада ябажа дүй дүршэлтэй болоһон механизаторнууд Б. Цыденов, В. Дамбаев, партбюрогой гэшүүн А. Н. Шиппмарев гэгшэд ажаллана.

Эдэ нүхэд ганса бодото ажалаараа жэшээ харуулна бэшэ, нүхэдэйнгөө дунда социалис мүрысоо эмхидхэнэ, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Үдын забһарлалгын үедэ газетын һонин дуулгана. Үдэшэндөө хүдэлмэриин дүүрэмсээр тоо бүридхэгшэдтэй хамта ажалай дүн согсолжо тусхай самбарта бэшэдэг, дайшалхы хуудаһа гаргадаг. Эрхим амжалтын туйлагдахада энээн тухай сахилгаан хуудаһанда мэдээсэгдэнэ.

Үбһэшэдэй үдэр бүриин дүн үдэшэндөө колхозой правленидэ, партийна бюродо мэдээжэ болоод байдаг. Энээниинь хаража, хаана, ямар звенодо туһа хүргэхэб, гээгдэгшэдтэ ямар хэмжээ абалтайб гэжэ зүбшэн хэлсэдэг юм.

Комсомол-залуушуулай звеногойхидой оролдосото ажал онсолон тэмдэглэмээр. 100 гаран гектар сабшалан морин косилкаар, гар хажуураар сабшажа унагаагаад, эрхим шанартай 700 гаран центнер үбһэ һурилжэ хорёолоод байна. Эндэ гол түлэб һургуулиин һурагшад ажаллана бшуу. Юһэдэхи классай һурагша Николай Найданов даабаряа үдэр бүридэ үлүүлэн дүүргэжэ, шанда хүртэһэн байна. Армиһаа табигдажа һаяхан ерэһэн А. Базаров, залуу багша Л. Жамсаранов гэгшэд залуу үетэнөө дахуулжа, уран хурса үгөөрөө урма зоригыень бадаруулжа ябадаг.

— Колхоздомнай ороо̄һо таряа хуряалга эхилэнхэй. Силос даралга түлэг дундаа ябажа байна. Үбһэ хуряалга үргэлжэлүүлэгдэһээр. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй үбэлжэлгын үедэ ниитынгээ малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ гээшэ манай коммунистнуудай, бүхы колхознигуудай шухалын шухала зорилго болоно,— гэжэ партбюрогой секретарь Б. Цыбденов хэлэнэ.

Харганаагайхид хараалһан, һарбайһандаа хүрэхэ байха гэжэ ажалтайнь танилсаад байхадаа найдамаар.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ.

ХОНИШОДОЙ ҮДЭР

Хонишодой үдэр. Энэ үдэр хонишод олоороо сугларжа, ажалайнгаа үрэ дүн гаргажа, дутуу дундаяа элирүүлжэ, урдахи зорилгоёо хараалдаг гээшэ бэзэ. Эгээл иимэ үдэр Яруунын совхоздо һая үнгэргэгдэбэ. Хонин ажал тус ажахын гол һалбаринь юм. Тиимэһээ тэндэ хонишодой олоороо сугларһаниинь мэдээжэ.

Хонишодой зүблөөндэ аймагай хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсаа. Үнгэрһэн жэлые хонишодой муу бэшэ дүнтэй түгэсэһэн тухайнь элидхэлшэд тэмдэглэһэн байна. Зуун эхэ хонидһоо зуу, зуу гаран хурьга абаһан Бадмацыренов, Шойжолов, Климов болон бусад 1970 оной гэбшагайшуул гэжэ нэрлэгдээ.

Байгша оной болон саашанхишье зорилгонууд тухайгаа хонишод хөөрэлдөө. Тиихэ зуураа, хонидойнгоо нооһоной шанар дээшэлүүлхэ, хонидоо нарин нооһотой үүлтэрэй болгохо талаар горитой хүдэлмэри ябуулха шухала гэжэ зүблөөндэ сугларагшад хэлсээ. Тиихэдэ февраль-март һарануудта хурьга абахын тулада хонидто искусственна аргаар үрэжүүлгэ хэхэ, хурьгадые эхэһээнь эртэ һалгааха, сентябриин эхинһээ хонидойнгоо үрэжүүлгэ эхилдэг болохо гэхэ мэтэ асуудалнуудта сугларагшад тогтоһон байна. Яруунын совхоздо тэмдэглэгдэһэн хонишодой үдэрэй түгэсхэлдэ ажахын түрүү хонишодто үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Ж. ЦЫДЫПОВ.

Шэнэ табан жэлэй барилганууд

Хүүргэнүүдэй металл зүйлнүүдэй завод шэнэ табан жэлэй шухала барилгануудай нэгэн юм. Тэрэнэй түрүүшын ээлжээн энэ жэлэй хугасаада ашаглалгада тушаагдахаар хараалагданхай.

ҮДЭР ЕРЭХЭ БҮРИ ҮНДЫҺ…

Улаан-Үдэ шадар баригдажа байгаа заводой үнлэр томо байшан холоһоо элеэр харагдана. Дүтэлэн ерэхэдэ, барилгын далайса, барилгашадай эршэтэ ажалые абаһаар лэ обёорхоор. Ойрын жэлнүүдтэ энэ предприяти ашаглалгада тушаагдажа, хүүргэнүүдэй хабсаргамал зүйлнүүдые бүтээдэг болохо юм.

Барилга-хабсаралтын 834-дэхи поездын барилгын хэдэн участок тус завод бодхожо байна. Барилгые түргэн болзор соо, һайн шанартайгаар бүтээхэ гэһэн мүрысөөн участогуудай хоорондо үргэнөөр дэлгэрээ.

Заводой гол байшангай хушалта хэжэ байһан хүдэлмэришэдтэй танилсабабди. Б. Кадиров, В. Боев, М. Львов гэгшэдэй даадаг бригаданууд 1971 оной түсэбэй ёһоор баригдажа дүүргэгдэхэ ёһотой байшангай хушалта хэхэдээ, даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэр үйлэдбэриингөө даабари ходо 150—160 процентдэ хүргэжэ байнхай. Мүн А. Тодоевой, Г. Орловой хүтэлбэрилдэг хабсаргагшадай бригада абаһан уялгаяа мүн лэ үлүүлнэ.

Табадахи участогай коллектив заводой захиргаанай байшан бодхоно. Эндэ хүдэлжэ байгаа В. Носачевой, В. Стрепковой бригаданууд графигаа уридшалан дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн харуулна. Бригадын шулуушан А. Кобаков даабаряа 140—150 процент хүргэдэг болоһоор үнинэй.

Д. Цыденовэй даадаг комплексно бригадада харюусалга ехэтэй даабари үгтэнхэй. Котельнын һуури табиха орёо ажал хэхэ зуураа, халаанай даабарииe һайн шанартайгаар, үлүүлэн дүүргэдэг юм.

Шэнэ табан жэлэй энэ шухала барилга бодхожо байгаа хүдэлмэришэд даабаряа үлүүлхэ, энэ жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ уялга абаа. Барилгын хушалта жэлэй 3-дахи квартал соо дүүргэхэ, кислородно, ацитиленовэ, компрессорна станцинуудай зарим барилга дүүргэжэ, түхеэрэлгэ хабсаргагшадта тушааха, котельнын барилга октябрь соо дүүргэхэ, тэнлэ электрын элшэ хү… ха, Агууехэ Октябриин… болотор заводой гол байша… дай хабсаралга дүүргэ… уялга барилгашад абаһан…

Матросовой нэрэмжэт… газар шадархи заводой… ехэ талмай эзэлэнхэй. … мал түмэр-бетон зүйл… элдэб плита гэхэ мэтые… автомашинанууд хойно… һубарилдан, энэ барилга… жэл, байна.

834-дэхи поездын кол… шэнэ табан жэлэй энэ шухала… рилгые саг болзор соонь… дүүргэхэ зорилго урда… Барилгые түргэдхэхэ, ша… һайжаруулха хэмжээн ха… дажа, бэелүүлэгдэжэ байна…

Энэ асуудалда зори… һан урлан нарижуулгын… халнуудые үйлэдбэрии… рүүлхэ хэрэгтэ гол анхар… дуулагдадаг болоо. Үнэтэ… халнууд тусхай бүрид… на. Барилгашадай мэргэ… дабари дээшэлүүлхэ, хэдэ… жэлдэ дүршэхэ эрхэ бай… гагдаа.

Республикымнай про… үшөө нэгэ предприяти… сагта ашаглалгада туш… Тиихын тула энэ барилга… шод улам оролдосотойгоо… лана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабсар… бригадые даагшад … Иванович Носачев, … Иванович Стрепков ажал…

П. КАЗАРИ…

С. ЦЫДЫПОВЭЙ ф…

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ аймагайтнай комсомолшууд болон залуушуул хэр эдэбхитэйгээр, олоороо хабааданаб, Зэдынхидэй үүсхэлые танай комсомол болон залуушуул ямараар угтааб, урдаа ямар зорилгонуудые хараалааб гэһэн асуудалтайгаар ВЛКСМ-эй Бэшүүрэй райкомой нэгэдэхи секретарь П. П. Ефимовтэ манай корреспондент хандаба. Асуудалдань тэрэ иигэжэ харюусаа.

Залуу наһана… ОМОГООР

— Һүри болоогүй ногооe малай тэжээл гэжэ тоолохонь арайл эртэ. Ургаһан ногоогоо бултыень шанар һайнтайгаар сабшажа абаха гээшэ хүдөөгэй ажалшадай, илангаяа комсомолшууд болон залуушуулай, шиидхэхы зорилго болоно гээд зэдынхид тон зүб бэшэнэ. Хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэнгүйгөөр адууһа малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ аргагүй. Эгээл тиимэһээ ниитынгээ һүрэг малда бардам хүрэхэ бүдүүн, шэмэтэ тэжээл бэлдэжэ абаха гээшэмнай мүнөөдэрэй дайшалхы зорилго болоно.

Аймагаймнай нуга сабшалангай ногооной ургаса хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн. Гектар бүриһөө 14,5 центнер үбһэ хуряаха гэһэн даабари үлүүлэн дүүргэгдэхээр хүлеэгдэнэ. Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой комсомолшуудай нээмэл бэшэг аймагаймнай комсомолой организацинуудта зүбшэн хэлсэгдээд, халуунаар дэмжэгдээ. «Тэжээл бэлэдхэлгэ—комсомолой дайшалхы хэрэг» гэһэн уряа доро социалис мүрысөөн үдэр бүри эршэдэжэ байна.

Мүнөө үень үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ комсомол-залуушуулай 30-аад (4-нь оньһожоруулагдаһан) звено хүдэлжэ байна. Тэндэ 700 гаран хүбүүд, басагад ажаллана. Гадна һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад, зунайнгаа амаралтада нютагтаа ерэһэн студентэр бултадаа шахуу үбһэндэ гаранхай. Бүхыдөө аймаг доторнай үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ мүнөө 2000 гаран комсомолшууд болон залуушуул элсүүлэгдээ.

Зэдынхидэй үүсхэлые аймаг соогоо эгээн түрүүлэн «Дружба» колхозой комсомолшууд болон залуушуул дэмжээд, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр, олоороо хабаадана. Звено бүхэн тусхай даабаритай, хоорондоо мүрысэдэг. Жэшээлбэл, М. Сафроновой хүтэлбэрилдэг звеногойхид 50 гектар сабшалан дээрэһээ 600 центнер үбһэ эрхим шанартайгаар хуряажа абаха, ажалдаа оролдосотойгоор хандаха, үдэрэйнгөө нормо 115—120 процентээр дүүргэхэ, нэгэшье голодоһо гаргахагүй, ажалай журам эбдэхэгүй, хүндэтэй шалтагаангүйгөөр ажалһаа гээгдэхэгүй, хура бороотой үдэрнүүдтэ 250 центнер мүшэртэ тэжээл бэлдэхэ гэһэн социалис уялга абаад, залуу наһанай охи гарган эршэмтэйгээр ажалланад.

Колхозой комсомолшууд үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ һургуулиин 200 һурагшад, 15 студентнэрые хабаадуулха гэжэ шиидэнхэй. Хүбүүд, басагад ажалайнгаа һүүлээр аятай зохидоор, хүхюу сэнгэлигээр амарха аргатай. Сүлөөтэй сагтаа репетици хээд, колхозойнгоо үбһэшэдтэ 5 концерт харуулха юм. Ажахын комсомолшууд болон залуушуул хэлэһэн үгэдөө хүрэмөөр ажалланад. Тэдэнэй хүсөөр хэдэн зуугаад центнер үбһэн сомогдоод байна.

Ниитынгээ һүрэг малда хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ Бодонгуудай совхозой комсомолшууд болон залуушуул олоороо, эдэбхитэйгээр хабааданад. Эндэ тэжээл бэлэдхэлгын комсомол-залуушуулай гурбан звено байгуулагданхай. Нэгыень совхозой ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Дашабал Санжиев, нүгөөдэ хоёрыень отделениин комсоргнууд Цыпилма Дымбрылова, Балданжап Эрдынеев гэгшэд хүтэлбэрилнэ. Эндэхи хүбүүд, басагад … үдэрһөө эмхи гуримтайгаар … на. Даалгагдаһан газар… процентые сабшаад, мү… соможо байнад.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ … байһан комсомол-залуушуу… нуудай дунда социалис … эмхидхэгдэнхэй, дүримынь … данхай. Эндэ илажа гар… до Хүндэлэлэй грамота, 3… гэй, 2-дохи һуури эзэл… түхэригэй, 3-дахидань — 2… гэй спортивна инвентарь… рюулагдаха юм.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлг… дагшадай дунда социалис … хүтэлбэрилхэ, дүнгынь гар… хай штаб ВЛКСМ-эй рай… гуулагданхай.

Аймагаймнай ажахынууд… бэй ёһоор 184900 центн… абтаха зэргэтэй. Тэрэнэй … нэгэ хубинень гэхэ гү, ал… мянган центнерыень аймаг… мол-залуушуулай звенону… сөөр бэлдэгдэхэ юм. Һаяхан … Улаан-Үдэһөө бэлэг… дуулагдаа. Юуб гэхэдэ, … XXIV съездые нэрэтэй ту… угтахын тулада комсомол… зацинуудай хоорондо … циалис мүрысөөндэ илажа … дай тоодо аймагаймнай … организаци нэрлэгдэһэн … гэжэ аймагаймнай комсо… низаци ВЛКСМ-эй ЦК-гай … лай грамотаар шагнагдаа. … рада хүртөөд байхадаа, … һайнаар ажаллаха уялга… бди. Аймагаймнай комсо… лон залуушуул үбһэ тэж… хэлгын үедэ абаһан уял… гүй бэелүүлхэ байха,— … Ефимов хөөрөөгөө дүүр…

Б. ЖАМБ…

—▼—

Комсомол басаган Капитолина Коногурова 11-дэхи класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Зэдын аймагай районно центр болохо Петропавловка тосхоной аэропортдо хоёрдохи жэлээ диспетчерээр хүдэлжэ байнхай. Ажалша бүхэриг басаган түрүүшынгээ үдэрһөө оролдосо хэшээлтэй, шэнэ юумэ мэдэхэ хүсэлэнтэй байжа, коллективэйнгээ дунда нэрэ хүндэтэй болоһон байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: диспетчер К. Коногурова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

—▲—

ХҮГЖЭЛТЫН ШЭНЭ ШАТА ТЭЭШЭ

ЭКОНОМИЧЕСКА ШЭНЖЭЛЭЛ

1971—1975 онуудай үедэ республикымнай промышленность улам хүгжэхэ, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй хэдэн томо предприяти ашаглалгада оруулагдаха, шэнэ завод, фабриканууд баригдажа эхилхэ юм.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй долоо һарын үрэ дүн согсолон гаргагдаа. Энэ юу харуулна гээшэб?

Республикымнай промышленность хүгжэлтын шэнэ шатада орожо, партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдээр хараалагдаһан зорилго бэелүүлхэ талаар горитой алхам хэбэ. Продукци худалдаха долоо һарын түсэб 3 процентээр үлүүлэн дүүргэгдээ гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 12,1 миллион түхэригэй промышленна продукци бүтээн гаргагдаа. Энэ туршада продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн 14 процентээр дээшэлээ.

Промышленна предприятинуудай коллективүүд Москва, Ленинград хотонуудай хүдэлмэришэн ангиин үүсхэлые халуунаар дэмжээд, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабарииe болзорһоонь урид дүүргэхэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлбэ. Үйлэдбэриин олон түрүүшүүл табан жэлэйнгээ даабариие болзорһоонь нэгэ жэлээр, хахад жэлээр, хэды һараар уридшалан дүүргэхэ социалис уялга абажа, ниитын үйлэдбэрииe хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри оруулжа эхилээ.

1971 оной түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ гэһэн социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар долоо һарын даабариһаа гадуур 11 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 115 мянган түхэригэй прибор болон автоматизациин хэрэгсэлнүүд, 3,0 миллион хэһэн шифер, 132 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилэгдэһэн, 43 мянган кубометр хюрөөдэмэл материал бэлдэгдэһэн, ондоошье ехэ продукци бүтээн гаргагдаһан байна.

Нооһо угаадаг, нарин сэмбын фабрикануудай, «Электромашина», «Теплоприбор», Тимлюйн цементын, Тимлюйн асбоцементын зүйлнүүдэй, Улаан-Үдын шэлэй заводуудай коллективүүд жэлэй эхинһээ хойшо яһала һайнаар ажаллажа, гүрэнэй түсэбые, абаһан социалис уялгануудаа урагшатайгаар дүүргэһээр. Эдэ предприятинууд нёдондо жэлэй, энэ оной түрүүшын хахадай даабариие үлүүлжэ, жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхэ талаар һайн үндэһэ һуури байгуулаа.

Промышленна түрүү коллективүүд арга боломжоёо хүсэд хэрэглэхэ талаар ехэ оролдолго гаргана. Эдэ предприятинуудай хүдэлмэриие республикын бусад зарим завод, фабрикануудай үйлэдбэриин үрэ дүнтэй сасуулхада, һургаал абамаар, тобшолол хэхээр олон ушар элирдэг гээшэ. Эдэнэр ямар аргаар амжалта туйланаб гэхэдэ, гол фонднуудаа ашагтайгаар хэрэглэхэ, ажалай эмхидхэл һайжаруулха асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулна. Ажалай эмхидхэлые һайжаруулха талаар тэмсэл хэһэнэй ашаар хүдэлмэриин сагые дэмы гээхэ ушар үсөөрүүлэгдэнэ.

Тиимэһээ эдэ коллективүүд продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, технико-экономическа талаараа һайн үрэ дүн туйлана ха юм. Түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримаар хүдэлдэг предприятинуудай хүдэлмэриие элирүүлэн харуулдаг гол шухала зүйл — гүрэндэ олзо доход оруулха даабаряа үлүүлэн дүүргээ.

Республикымнай промышленность ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 103 процент хүргэһэн байна. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, ажалай бүтээсэ 12 процентээр дээшэлһэн болоно. Харин байгша оной хахад жэлэй үрэ дүндэ ямаршье хубилалта болоогүй, хамта дээрэнь абажа харахада, июль соо ажалай бүтээсэ тэрэ зандаа үлэһэн байна.

Зарим предприятинууд хахад жэлэй, мүн долоо һарын даабари дүүргэжэ шадаагүй, гээгдэлээ усадхаагүй байһаар. Тэдэнэй дундаһаа томо предприятинууд болохо Галуута-Нуурай шахтоуправлени, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадые нэрлэмээр. Мүн эдэе хоолой промышленностиин министерствын мэдэлэй предприятинууд, «Забайкаллес» комбинадай 12 леспромхоз, бааза продукци худалдаха түсэбөө дүүргээгүй байна. Аймагуудые абажа хараа һаа, Захааминай, Хурамхаанай, Хойто-Байгалай, Хориин, Улаан-Үдын аймагай предприятинууд хамта дээрээ продукци худалдаха түсэбөө дүүргээгүй.

Промышленна продукци худалдаха түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй предприятинуудай тоо июль соо үсөөрөөгүй, харин олошорһон байна. Хэрбээ хахад жэлэй үрэ дүнгөөр Улаан-Үдын предприятинуудай 14-нэйнь түсэбөө дүүргээгүй байбал, июль соо тэдэнэй тоо 19 болобо. Иимэ ушар Загарайн, Кабанскын, Сэлэнгын, Хойто-Байгалай аймагта үзэгдэнэ. Загарайн аймагай 12 предприятинуудай аяар хахадынь, Кабанскын аймагай 18 предприятинуудай 8-ниинь, Сэлэнгын аймагай 12-ой 5-ниинь продукци худалдаха июль һарын түсэб дүүргээгүй. Республикын хүдөөгэй 6 аймаг, нэрлэбэл, Яруунын, Хурамхаанай, Захааминай, Улаан-Үдын хүдөөгэй, Ахын, Хойто-Байгалай аймагуудай предприятинууд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ долоо һарын түсэб дүүргээгүй байна.

Мүнөө республика доторнай хүдэлжэ байгаа промышленна 185 предприятинуудай 32 процентнь продукци худалдаха долоо һарын түсэб дүүргээгүй, хамта дээрээ 3,5 миллион түхэригэй продукци үгэһэн байна.

Зарим предприятинууд технико-экономическа талаар шухала эрилтэ дүүргэнэгүй. Хүдэлмэришэдэй абадаг салин хүлһэнэй ургалта ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэһээ үлүү байна. Энэ хадаа тааруугүй, социалис экономико хүгжөөлгын гол эрилтэнүүдэй нэгые дүүргээгүй баримта болоно. Иимэ ушар Зэдын комбинадта, Буряадай загаһанай промышленна трестдэ, Сэлэн-Дүүмын заһабариин механическа заводто, мелькомбинадта, Элхиин авто-заһабарилгын заводто үзэгдэнэ.

Бүхыдөө республикымнай промышленность технико-экономическа талын үшөө нэгэ зүйл — продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха даабари дүүргээ. Мүн гүрэндэ ашаг олзо оруулха түсэб 103 процент хүргэгдэбэ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 29 процентээр үлүү ехэ олзо доход абтаа.

Промышленностиие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, технико-экономическа талаараа һайн үрэ дүн туйлаха арга боломжо предприяти, коллектив бүхэндэ бии. Хамта дээрээ һайн үрэ дүн туйлахын тула гээгдэлдэ ороһон предприятинуудай дутагдалые усадхаха хэрэгтэй болоно. Эдэ предприятинуудай гүрэнэй түсэбөөр хараалагдаһан промышленна продукци үйлэдбэрилдэг болоо һаа, арадай ажахы шухала хэрэгтэй зүйл… дые саг соонь абажа байха…

Ажалай эмхидхэл һайжа… ха, хүдэлмэриин сагые аша… гөөр гэхэ ушарые усадха… фонднуудһаа продукци а… ехэдхэхэ шухала. Долоо … үрэ дүн юу харуулнаб гэхэдэ… дэлдэ ороһон предприяти… ажалай саг зүбөөр хэрэгл… гүй, миин байха ушар олон … дэнэ. Мүн хүдэлмэришэдэй … газарһаа ондоо тээшэ олоор… ерэхэ ушар үшөө зайсуулаг… байһаар.

Үнгэрһэн долоо һарын түсэб… барилга-хабсаралгын хүд… хэхэ түсэб 100,8 процент … гэгдээ. Барилгын организаци… барилгын өөрын үнэ сэн х… руулха, олзо доход оруулха… барля урагшатай һайнаар … жэ байна. Харин капиталь… мололго хэрэглэхэ долоо … даабари 98 процент дүүргэ…

Республикымнай хүдэлмэриин… анги шэнэ табан жэлэй түрүү… жэлэй түсэбые бэелүүлхэ … бата алхам урагшаа хэбэ. … һан амжалтаяа арьбадхаха, … байгаа дутагдалаа элирүүлэн … хаха, арьбалалта, алмалтын … шанга тэмсэл ябуулбал, продукци… үйлэдбэрилхэ, худалдаха, техник… экономическа һайн үрэ дүн ту… лагдаха, байгша оной түсэб … лэн дүүргэгдэхэ байна.

С. БАРДАМОВА.

ТҮРЭЛ НЮТАГАЙ ҺЭБШЭЭН

Замай тэмдэглэл

1.

ТҮРЭЛ нютагай агааршье ондоохон шэнги байдаг гээд дэ...ы хэлсэдэггүй ёhотой. Түрэhэн ...hан газар дайдаараа үнинэй ...агүй хүн энээниие яаха арга...гүй мэдэрдэг хаш.

Баруунай холо зүгhөө үшөө по...доор наашаа дабхижа ябахадаа, ...э эхигүй вагоной сонходо ошог...дод абаа hэн. Красноярск ...ото үнгэрөөд орхиходо, Сибирь ...онойм түхэл шэнжэ үзэгдэжэ, ...дьхэл зүрхэн абаhаар лэ доhо...дод абаа hэн. Угайд hаа бидэнтэй ...уг ябаhан, Дани ороной эрхэтэн, ...шалжа гараhан багша Хорст ...агшэ шэрүүн уларилтай минии ...ютаг Буряад орон, Байгал далай, Саян уула тухай асуугаадшье, hо...одошье hалаха юм бэшэ. Би ...а хэлэ мэдэхэгүй, тэрэмни...ой ород хэлэ мэдэхэгүй, — ондо...оо яhанай, ондо ондоо гүрэнэй ...р хүн гар хүлөөрөө зангалсажа ...ууу бэе бэеэ ойлголсоноди. ...хэйн олон ороноор аяншалга ...гараhан датчанин-багша СССР-эй томо карта гаргажа, ню...ни түрэhэн газаршни хаанаб ...асууна хэбэртэй. «Хэжэнгэ» ...точко дээрэ хургаараа зааха...ни, ойлгоhон янзатай, урда...ни энеэбхилнэ.

«Хэжэнгэ» гээд ёhоор хэлэжэ ...ье hаа, карта дээрэ удаан ...ойжо, хүн зоной ажаhуудаг ...он, hууринуудай нэрые анха...айгаар уншаха гэжэ оролдоно. ...ошье hанаад үзэхэдэм, айхаб...р ехэ газар дайдатай, олон мян...н хото городуудтай, уhа мүрэн ...хүбшэ тайга, талатай СССР ...он соогуур түрүүшынхеэ ябажа ...ан аяншанда юумэн бүхэн жэ...жожошье hаа, тон лэ hонин ...ан ёhотой даа. Харин, би ...өөшье түрэл нютагаа үнинэй ...эгүй hэн хойноо, Москваhаа га...hан сагhаа эхилээд, ухаан бодол ...огоо нютаг нуга тээшээ, эхэ эсэ...эдээ, хани нүхэдтөө яаражал ябаа ...н хаб.

...Поезд түергэжэл ябана. Хүхэ ...хир Байгал далайгаа хүнүүдтэ ...үулхаб гэжэ үшөө үдэшэ хада ...эз үгэжэрхиhэн аад, Слюдянка ...нцида үглөөнэй 4 сагта хүрэжэ ...эсээрээ, халуун хүнжэлhөө бо...хо баатай бологдобо.

Байгал дээрэ — манан. Далайн ...ог, баялиг, гайхалтай сэбэр ...ан тухай суг ябаhан нүхэдтөө ...адал соогоо хөөрэнэб. Дэлхэйн ...эгүй сэбэр уhанай бүхы нөө...н хорин процентнь Байгал соо ..., заримашуул гайхана.

Мүнөөнэймнай хүн эрдэмтэй, ...үргуулитай болошоо ха юм даа. ...иманиинь намhаашье үлүүгээр ...айгал далай, Буряад орон тухай ... хаш гэхээр болоно бшуу. ...эд эндэ түрэhэн, үдэhэн хүн ха ...а яашоо hэнбииб, шадал соогоо ...тар нугаяа магтажа, газар дай...ара омогорхоноб. Хөөрэлдөө...й ута. Сэлэнгын ЦКК, Улаан... «Электромашина», локомо...вагон заhабарилгын, авиацион...заводуудшье тухай хүнүүд hо...хоно.

«Поездомнай Буряадай Автоно...то Совет Социалис Республикын ...слэл хото Улаан-Үдэдэ дүтэлжэ ...на», — гээд дикторэй соносхо..., хүнүүд нам тээшээ бултадаа ...ка:

— Ерэбэ ха юмши! — гэлдээ ...

Нютагаа үнинэй ерээгүй би hа... бодолоороо Хэжэнгын голдо ябашанхай, бага, эдир наhанайнгаа нүхэдтэй уулзажа байhандал болообоб.

2.

ШИЛСААНА хадын урдахи гүбээ гараад орхиходо, Хэжэнгын гол зэнхэгэд гээд харагдаба.

Мэндэ амар, түрэл нютаг! Мэндэ амар, тоонтото дайдамни!

... Автобусhоо буугаад, үнишье болоогүй байтараа, Хэжэнгын совхозой түрүү хонишодой нэгэн Лыгбал Зодбоевтой уулзашабаб. Хэжэнгэhээ сааша, үшөө Худанай гол орохо намда унаа олохонь гайтай байгаа. Юуб гэбэл, hүүлэй үедэ бороо хура hайсахан адхажархёод, Жэбхээhэн гол, Шанаагай намагай уhан талаар сагаалхижархинхай аад, машинынгшье тэрээ руу ябахань гайтайл хаш.

Газар уhаяа hайн мэдэхэ Лыгбал Зодбоев Худанай гол гарахаяа ябаа. Талаамни боложо, би тэрээнтэй уулзаба гээшэ хаб.

...Һүүлшын бороогой hүүлээр тала, нуга, добонууд сэл хүхэ. Сэнхир хүхэ унияр соо хүльбэрэн байhан холын хадануудай оройгоор унжагар унжагар үүлэд нүүнэ. Үүлэдэй забhараар хирэ болоод лэ шагааhан наранай халуунаар шараха гээшэнь. «Урал» түхэлэй мотоцикл дээрэ hэбшээ hүрин гүйлгэлдэжэ ябаhан бидэниие хайра гамгүй ара нюрганhаамнай галдана.

Лыгбалтай хөөрэлдэнэбди. Тэрэмни баяртайшье, hанаагаа зобонгишье.

— Мүнөө жэлдэ таряа талханай, үбhэ ногоонойшье ургаса хэсүү hайн. Юрэдөөл, энэ тэнгэриин «канцеляриин» бороо хураяа татад гээ hаа, малайшье, хүнэйшье эдихэ хоол абтахань гээшэл ха, — гээд Лыгбал огторгой өөдэ хараадхина.

— Мүнөө юу хэнэт? — гэжэ асуугдаба.

— Зургаан зуугаад хурьга тушаажа абаад, Худанай Голдо байнабди. Рыгзема (hамганиинь) үхибүүдээрээ адуулна. Бинь звеногоор Булагта үбhэндэ оронхойб. Һаянай бороо уhан болоод, юумэшье хүүлэнэгүй. Сабшажал байнабди. Хэдэн hүритэй болоо гээшэ хабди.

...Лыгбал Зодбоев хонишон болоhоор тиимэшье үнинэй бэшэ. Бүхы наhаараа адуушан ябажа, нютаг нуга соогоо хүндэтэй болоhон хүнүүдэй нэгэн юм. Үшөө «Комсомол» колхоз (дайнай жэлнүүд) байхаhаа хойшо адуу манажа, ямар олон эмнигүүдые hургажа, ажалай морид болгожо табяа гээшэб? Мүнөөшье хониндо ороhоор, амжалтатай, илалтатай. Тэрэнэй харууhалhан hубай, зуhаг хонид жэл бүхэндэ тобир тарган ондо ороно, 3,5 килограммhаа үлүү ноохо үгэдэг.

Ажалша хүнэй сэдьхэл ондоо. «Һаябын бороолоор хурьгаднай яагаа гээшэб? Һаяхан хайшалуулhан хурьгадташ хүйтөөр ороhон бороо гайтайл даа», — гэжэ hанаагаа зобоhоор Худанай гол орожо ябаhан Лыгбал Зодбоевой бодолнуудые хажуудань hууhан бишье таана хэбэртэйб. Шадаал hаа, ехэ үбhэ абажа, хурьгадаа ёhоор тарганаар ондо оруулhайб гэжэ үнэн зүрхэ сэдьхэлhээ хүсэжэ, зобожо ябанал хаш. Теэд нимэл хүнүүд Эхэ орондоо тарган мяха, торгон ноохо ехээр тушаажа шададаг ха юм. Мүнөөшье жэлдэ нүхэр Зодбоевой амжалтатай ябаха байhандань зааханшье hэжэг түрэнэгүй.

...Зунай үдэр намжаарна. Наранай хурсаар шаража байгаашье hаа, хаанашьеб холо тэнгэриин дуун нэернэ. Нэгэ тээ бороо ороно хаш. Үнинэй харалсаагүй нүхэд, нютагайм хүбүүд, механизаторнууд, хонишод, hаалишад, таряашадтай уулзахаяа би яаранаб.

Агаарта — сэсэг набшын хангал. Тала дайдаар таран бэлшэhэн мал адуун, хонид аржыжа харагдана, Шанаагай намаг багта трактор хүнхинэжэ, гурба-дүрбэн косилка шэрээд, сабшалан дээрэ гарана. Тээ саананинь хэдэн hүриин бодожо байхань харагдана.

Аали номгон, хүхэ сэнхир хүдөө нютагни урдам зэнхыжэ, үргэн сэлгеэ үбсүүн дээрэхи ургасаяа хуряалгажа, нажарай энэ үдэртэ нааршаан, таашаан хэбтэнэ. Түрэл нютагай урихан hэбшээндэ эльбүүлэн, элдин талаар алхалнаб...

3.

ҮНИНЭЙ уулзаагүй нүхэдэй уулзахашье hонин ёhотой даа. Багаhаа хойшо наадажа суг өөдөө болоhон нүхэр Михаил Чимитовые оложо ядабаб. Хаана гэнэб даа, Толгой арын таряалан дээрэ силосэй комбайн шэрэжэ ябана гээд дуулдаба.

...Үдэшэ орой гэртэнь ороходом, Михаил нүхэрни бишыхан хоёр басагадаараа наадажа байба. Хэзээ заяанай, хэды жэлдэ намайгаа хараагүй ханимни хүхишэбэ:

— Энэ яагаа hонин хүн орожо ерэбэ гээшэб?

Тамхи баахюулан hуужа, удаан хөөрэлдэнэбди. Бага наhаяа, Бургаастай нютагаа дурданабди. Хэн юумнай мүнөө хаана юу хэжэ ябаhан тухайнь мартанагүйбди.

— Бишни шиниингээ Москвада байгаанда тэрээ руу ошохо нэгэ аргатай байгаа hэм. ВДНХ-да ошохо путёвко намдаш үнгэрэгшэ жэлдэ үгөө юм. Теэд гэр бүлын шалтагаанаар ошожо шадангүй үлэшөөб, — гэжэ Миша халаглана.

— Выставкэдэ путёвко абажа байгаа хадаа бараг hайн хүдэлнэ ха юмши, — гэхэдэм, Михаил энеэбхилнэ. Хаанаhаашьеб «Хэжэнгын гол» аймагай газетын нэгэ номер асаржа, намда харуулна:

— Барагшье гэжэ даа... Хэдэг юумэеэ хээд, оролдоод лэ ябаа гүбшии.

«Хэжэнгын гол» газетын майн 18-най номер. «Хэжэнгын совхозой нэгэдэхи отделениин таряашад үдэр ошохо бүри тарилгынгаа хүдэлмэриин эршэ шангадхана... Түрүү механизаторнууд Михаил Чимитов, Дмитрий Нимбуев гэгшэдэй тракторна агрегадууд 800 гектар талмайда тарилга хээ...» «Саашань. «Зураг дээрэ: Хэжэнгын совхозой түрүү механизатор, нэгэдэхи классай тракторист М. Чимитов». Дээрэнь Мишын фото томохоноор үгтэнхэй.

Нээрээшье Михаил Чимитов хэдэн жэлэй туршада совхоз соогоо түрүүлжэ ябана. Хаанашье — үбhэ хуряалгада, тарилгадашье Михаил түрүү ябадаг. «ДТ-75» түхэлэй трактораа арбан хургандаал мэдэхэ болоhон нүхэрни омогтой, дорюун. Ажал хэрэгэйнгээ урагшатай, бүтээсэтэй байхада, баяртай хүхюун ябахань яаха аргагүй зүб ааб даа.

...Газаа гарабабди. Хэжэнгын талада тэмтэрмэ харанхы. Огторгойе хушажархиhан үүлэдэй забhараар гансахан мүшэн ялалзана. Ушхайта тосхоной үйлсөөр самосвал машинанууд хойно хойноhоо гүйлгэлдэн гарана.

— Силосэй машинанууд, — гээд Мишэмни гүбэрнэ.

...Агаар сэлгеэн. Нютагайнгаа агаараар сээжэ дүүрэн амилжа, бага наhанайнгаа нүхэртэй баяртайгаар хөөрэлдэн зогсоходо, hайхан даа!

4.

НЮТАГАЙ хүнүүдээр үшөөл үшөөл уулзаха дуран яаха аргагүй хүрэнэ.

...Үглөөгүүр. Наран дээрэшэг гаранхай. Ушхайта hууринай урда тээ, Хэжэнгэ, Хурьгад голнуудай уулзадха дээрэ түбхинэhэн, «Центральная» гэжэ hү hаалиин фермэ тээшэ алхалжа ябатарни, Хэжэнгын совхозой нэгэдэхи отделениин эрхим хонишон Бадма Эжинов мотоциклаар гүйлгэжэ ерэбэ. Амар мэндэеэ хэлсэжэ, ажал хэрэг, ажабайдал тухай хөөрэлдэнэбди.

— Зай, Бадма, «зуутанай» нэгэн болобо гүбди? — гээд эжэ эхигүй асуугдаба.

— Энэ жэлдэ эхэ 100 хонин бүриhөө 102 хурьган абтаал даа, — гэжэ Бадма дарууханаар хэлэнэ...

Бадма Эжинов хэдэн жэлэй туршада совхозой түрүү хонишодой зэргэдэ ябана. Мүнөө республикын түрүү хонишодой зүблөөндэ хабаадалсаба. Бадма мэтэ түрүү хонишод Хэжэнгэдэ олон ааб даа. Октябриин революциин ордендо хүртэhэн Шоён Намжилов, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаhан Цыпилма Цыденова, Вера Жамсуева болон бусадай нэрэнүүдые хүнүүд hайн мэдэхэ.

...«Центральная» гэhэн гүүртэ хүрэгдэжэ ерэбэ.

Энэ фермэ хадаа Хэжэнгэ нютаг соогоо суурхаhаар үнинэй юм. Мүнөөшье долоо hарын дүнгөөр аймаг соогоо гурбадахи hуурида ябана.

...Бороо hабир-шэбэр орожо эхилбэ. Баруун хойгуур бүрхэг. «Хуряагдаха үбhэ зада сохихонь даа» гэжэ hанаhаар, фермэдэ тулабаб.

Фермые даагша Рыгзенбал Шагдаров hаалишад болон бэшэшье хүдэлмэришэдөө суглуулаад, ойро зуурын зүблөө хэжэ байба. Дууниинь шанга. Сад-няд гэнэшье янзатай, Һүүлэй үедэ бороогой орожошье байгаа hаа, бүхы арга шадалаа элсүүлэн, үбhэ ехээр абаха ёhотойбди гэжэ hаалишадаа зоригжуулна.

Мүнөөдэр бороотой байжа, hаалишад үбhэндөө hаатаа хаш. Тиибэшье hаа, морин косилка, гар хажууршад сабшахаяа гараба.

Энэ фермые нютагай хүн зон «Шулуун фермээрхин» гээд хэлсэдэг. Юуб гэхэдэ, бүри үни хада Хэжэнгэ соо эгээл түрүүн эндэ шулуун фермэ баригдаhан юм.

«Шулуун фермээрхин» Хэжэнгэ соогоо суутай. Һаалишад Хандама Рандалова, Цырма Чимитова, Цырендулма Гатапова болон бусадшье долоо hарын дүнгөөр совхоз соогоо түрүүлнэ.

«Шулуун фермээрхин» жэл бүхэндэ малдаа бардам тэжээл бэлдэдэг. Мүнөөшье жэлдэ hайнаар үбhэеэ хуряажа дүүргэхэ байhандань зааханшье hэжэг түрөөгүй hэм.

...Уулзалга бүхэн тухай хөөрэхэ болоо hаа, ута унжагай ааб даа. Зүгөөр, энэ гурбан уулзалга тухай бодожо үзэхэдэм, нютаг нугадам шударгы бэрхэ хүнүүд олон байна гэhэн hанал досоом түрэжэ, үнэн зүрхэнhөө омогорхоо hэм.

5.

ҮДЭР БҮРИ уулзажа, харалсажа ябадаг нүхэдөө заримдаа ойлгоншьегүй, дадаhандаа юм гү, миин гаража болохош. Зүгөөр хэдэн жэлдэ уулзаагүй нютагайхидтаяа мүнөө хөөрэлдэжэ байхада hонин даа!

Иигэжэ ябахадаа, Дани оронhоо ябаhан аяншан Хорст аяншанда гансашье Байгал, Саян, Улаан-Үдэ тухай хөөрэнгүй, эдэ ажалша малша, таряаша нүхэдтэеэ уулзуулhайб гэжэ хүсөө hэм.

Дани орон — хүдөө ажахын продуктаар баян орон. Хэды тиибэшье hаань, манай ороной, Буряадайм, нютагайм малшад, хонишод, таряашад тэдэнhээ дутангүй, үшөөл үлүү ехээр hү, мяха, үндэгэ, ноохо гүрэндөө, түрэл гүрэндөө тушаана, арад зоной аша туhада оролдоно.

...Хэжэнгын голоор hэбшээлнэ. Зулайем эльбэhэн энэ hалхихан яаhан урин бэ даа! Түрэл дайдадаа иигэжэ буугаад, иигэжэ нүхэдөөрөө уулзаад, урмашаад байхадаа, долоон уулые доло дабан, юушье бүтээжэрхихэ дуран сэдьхэл соомни салгидана.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

Хэжэнгэ.

Социалис оронуудта

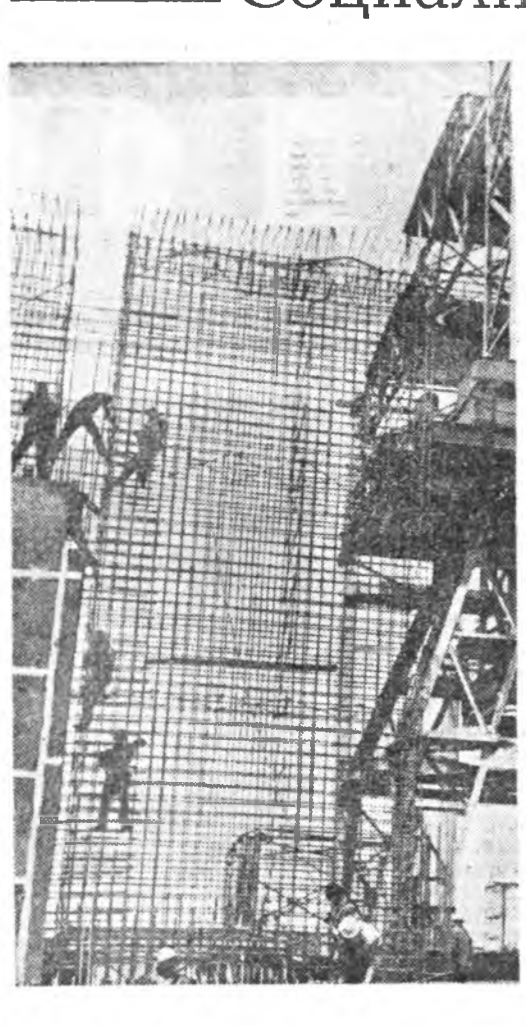

НРБ. Зургаадахи түсэбтэ табан жэлдэ Козлодуй хотодо атомна электростанциин барилга эхилбэ. Тэрэ Советскэ Союзай туhаламжаар баригдажа байна. 1975 ондо дүүрэн хүсөөрөө — 880 мянган киловатт — хүдэлхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: атомна электростанциин реакторай барилга хэгдэнэ.

ПОЛЬСКО металлургиин түрүү предприяти болохо Шэнэ-Гута хотын В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ комбинат hараhаа hара бүридэ продукци гаргалгаяа ехэдхэнэ.

Доодо зурагта: поляк болон совет бүлэг мэргэжэлтэд. БТА—ЦАФ—ТАСС-ай фото.

ХЭЖЭНГЫН БАГШАНАРАЙ ХУРАЛДААН

Үсэгэлдэр Хэжэнгын аймагай багшанар август hарада болодог заншалта зүблөөндөө сугларжа, hуралсалай болон хүмүүжүүлгын шанарые hайжаруулха, КПСС-эй XXIV съездын гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй урда табиhан зорилго яажа бэелүүлхэ тухайдаа хөөрэлдэбэ. Зүбшэгдэхэ асуудалаар аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой гэгээрэлэй таhагые даагша Ц. Г. Цыренжапов элидхэл хэбэ. Тиихэдэ ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Владислав Тугдумов «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэриин ёhоор, hургуулиин комсомольско болон пионерскэ организацинуудай зорилго» гэhэн элидхэл хээ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ багшанар, хүмүүжүүлэгшэд, ниитын хүдэлмэрилэгшэд хабаадаа. Мүн баhа аймагай хүтэлбэрилэгшэд зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадаа.

Мүнөөдэр багшанар предмет предмедээрээ хубааран, хэдэн секци болон хүдэлмэрилхэ.

Ц. ГАРМАЕВ.

ГАБЬЯАТАНАЙ НЭГЭН

Сэлэнгын аймагай Ноёхоной дунда hургуулида 36 багшанар ургажа ябаа эдир үетэндэ ном заажа, хүмүүжүүлжэ байдаг. Тэдэнэй дунда hаншагаа сайжа ябаhан наhатайшье, мүн залуушье мэргэжэлтэд бии юм. Һаяшаг би тэрэ hургуулиин директор Доржо Чагдурович Найдановтай уулзажа хөөрэлдэhэн байнаб. Энэ нүхэрнай hаяхан «Хүндэлэлэй тэмдэг» гэжэ орденоор шагнагдаа.

— Танай коллектив соо олон жэлдэ hургуулида хүдэлжэ, алдар суутай, габьяатай болоhон багшанар олон байгаа ёhотой, тэдэнэй нэгые нэрлыт, — гэжэ хандахадамни, Доржо Чагдурович намда иигэжэ хөөрөө hэн: «Манай hургуулида үхибүүдые hайнаар hургадаг, хүмүүжүүлдэг багшанар олон. Жэшээнь, биологи заадаг Дулма Батуевна Улымжиева эрхим багшанарай нэгэн болоно. КПСС-эй гэшүүн, hаяшаг РСФСР-эй габьяата багшын нэрэдэ хүртэhэн, хэды дахин сомоной Соведэй депутадаар hунгагдаhан, гушадахи жэлээ багашуулда ном заажа ябана. Энэ үе соо хэды олон хүбүүд, басагадые түрэл hургуулиhаа ажабайдалай үргэн замда үдэшэлсөөб! Мүнөө тэдэнэр багшаяа мартадаггүй, досоогоо хододоо hанажа ябадаг».

Уужам Ноёхон нютагта хүн боложо түрэhэн Дулма Улымжиевагай балшар наhан тэндээ үнгэрөө. Тэндэhээ ажабайдалайнь үргэн зам эхилhэн. Түбшэн дару зантай Дулма хүүхэн нютагайнгаа басагадай дундаhаа юугээрээшье илгардагтүй hэн. Тиигэбэшье Дулма номдо ехэ бэрхэ, хододоо hайнаар hуража, «hайн», «эрхим» гэhэн сэгнэлтэтэйгээр 1939 ондо Ноёхоной хүсэд бэшэ дунда hургуули дүүргэжэ гараад, саашаа hурахаяа ошоhон юм.

Багшанарай хүсэд бэшэ дээдэ hургуули дүүргээд, Ноёхон нютагтаа бусажа багшалдаг болоhоор гушадахи жэлээ ябажа байна. Дулма Батуевна өөрынгөө хүдэлмэридэ ехэ харюусалгатайгаар хандадаг, үнэн сэхэ, нягта багша. Хэшээл бүхэндөө оролдосотойгоор бэлдэдэг юм. Үхибүүдтэ яабал hайнаар ном заахаб, юугээр hонирхуулхаб гэжэ хододоо досоогоо бодожо ябадаг. Имагтал hуралсалай номой ёhоор хэшээлнүүдээ үнгэргөөд ябадаггүй, хажуугаарнь хэрэгтэй газетэ, журналнуудые саг үргэлжэ уншадаг, элдэбын юумэнүүдээр hонирходог. Юрэдөө, ажабайдалhаа гээгдэжэ ябадаггүй. Мүнөө сагта, биологиин эрдэмэй улам бүрп хүгжэжэ, техническэ дэбжэлтын түргэдэжэ байhан сагта хуушанай гуримаар хүдэлхэгүйш. Тэрэниие Дулма Батуевна hайн ойлгодог.

Багша Улымжиева Д. Б. классhаа гадуур ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Ноёхоной hургуулиин директорэй орлогшоор хүдэлжэ байна. Гадна энэ багшамнай түрэл нютагтаа ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Малшадай, таряашадай урда, холын отара, гүүртэнүүдээр ябажа, лекци хододоо уншадаг. Тиимэhээ тэрэниие нютагайнь зон ехээр магтадаг, хүндэлдэг болоhоор үнинэй. Ехэ багагүй, үбгэд хүгшэдшье Дулма Батуевнатай уулзахадаа, холоhоо мэндэеэ хэлэн амаршалдаг.

Дулма Батуевнада hуралсалай шэнэ жэлдэ үшөө ехэ амжалта туйлахыень хүсэнэбди.

С. БИЛИКТУЕВ.

ХИЛЫН Саанаhаа — РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

ВСМ-эй УРЯА

...СИНКИ. (ТАСС). Сентябриин ...Вьетнамай Демократическа Рес...ын национальна hайндэрые — ...анхай байдалай соносхогдоhон ...гэнээр тэмдэглэхыень уряа...эб найрамдалай 100 националь...тэдтэ Эб найрамдалай Бүхэ...Соведэй секретариат бэшэг ...

...гай захиргаан Парижда хэл...э эхилхэ баатай болоhон бай...hаа, дайн байлдаа вьетнамай...үсөөр хэхэ түсэбөө бэелүүл...аараа. Тэрэ зорилгоор Урда ...hунгалта хэхэ гэhэн хуур...эмжээнүүд абтана. Энэ хадаа ...ай засагые үлөөхэ гэhэн зо...гээд бэшэг соо заагдаhан ...

...намай Демократическа Рес..., Урда Вьетнамай Республи...зуурын революционно пра...тво хэдэ хэдэн таатай дурад...уудые оруулаа гэжэ онсолон тэм..., ВСМ хадаа Урда Вьетнамай ... өөрыгөө тодорхойлхо эрхые ..., Вьетнамай дотоодын хэ...мамааралсалгада эсэргүүсэ...уряална.

Грециин шэнэ правительствын состав

АФИНЫ. (ТАСС). Грециин шэнэ правительствын состав соносхогдоо. Георгиос Пападопулос премьер-министр зандаа үлөө. Тэрэ хадаа гадаадын хэрэгүүдэй министрэй ба национальна оборонын министрэй тушаалнуудые нэгэн доро даалсана. Премьер-министрэй нэгэдэхи орлогшоор ба правительственна политикын министрээр С. Паттакос томилогдоо. Премьер-министрэй хоёрдохи орлогшоор ба национальна экономикын асуудалай министрээр Н. Макарезос томилогдоhон байна. Дотоодын хэрэгүүдэй министрэй тушаалые А. Андроцопулос, финансын министрэй — И. Кулис эзэлээ.

Г. Пападопулосай бүлэгэй толгойлогшо байhан байдалаа бэхижүүлхые эрмэлзэдэг тухай правительствые шэнэдхэн байгуулга гэршэлжэ үгэнэ. Энээн тухай, тусхайлбал, иимэ баримта харуулжа үгэнэ. Премьер-министрэй орлогшонор С. Патакос, Н. Макарезос Пападопулостай хамта 1967 оной гүрэнэй урбалта эмхидхэhэн гол хүнүүд болоно.

Песын сэн доошолуулагдаба

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). Песын тиныи правительство соносхоо. Долсэнгэй бага болгогдоhон тухай Аргентартай сасуулбал песын сэн 25 процентээр бага болгогдоhон байна.

Долларые абархын тулада США-гай правительствын hаяхан хэмжээнүүдые абаhантай дашарамдуулан, Аргентинын правительство песын сэн хороохо баатай болоо.

Коммунистнуудай кандидадууд

...-ЙОРК. (ТАСС). 1972 ондо ...ын болохоло президентын ту...кандидадаар партиин гене...секретарь Гэс Холлые, вице...ентын тушаалда кандидадаар ...түлөө залуу хүдэлмэ...эй союза» национальна тү...Джарвис Тайнерые дэбжүүлхэ гэhэн шиидхэбэри США-гай Коммунис партиин национальна комитедэй үргэн пленум hаяхан гаргаhан байна. Энээн тухай Нью-Йоркдо пресс-конференциин болоходо Холбоото Штадуудай Коммунис партиин национальна түрүүлэгшэ Генри Уинстон мэдээсэ.

ОАР-та бүлэг хүнүүдые сүүдлэлгэ эхилээ

КАИР. (ТАСС). Бүлэг хүнүүдые сүүдлэлгэ Каир шадарай Гелиополис гэжэ hуурин газарта августын 25-да эхилhэн байна. Гэмнэлгын тобшолол соо заагдаhанай ёhоор мүнөөнэй засаг түрэдэ эсэргүү үгэсэлгэдэ хабаадаа гэжэ тэдэнэр зэмнэгдэнэ.

Энэ хэрэгээр 91 хүн, тэрэ тоодо урдын вице-президент Али Сабри, премьер-министрэй урдын орлогшо, дотоодын хэрэгүүдэй министр Ш. Гомаа, урдын сэрэгэй министр генерал М. Фавзи, АСС-эй урдын генеральна секретарь А. М. Абу Ан-Нур, урдын информациин министр М. Файек болон бусад гэмнэгдэнэ гээд МЕН агентство мэдээсэнэ.

Сүүдэй ба генеральна прокуророй тангаригаа үгэhэнэй hүүлээр, hүүлшынхинь гэмнэлгын тобшололые уншаа. Сүүдлүүлэгшэд зэмэтэйбди гэжэ мэдэрхэhээ арсаhан байна.

Үмөөрэгшэдэй гуйлтаар хэрэгые хаража үзэлгэ сентябриин 4 хүрэтэр хойшолуулагдаа. Ушарынь хадаа мүрдэлгын материалнуудые үмөөрэгшэдэй нэмэжэ шэнжэлхэнь шухала болоо.

Зүүн Пакистанда үер болобо

РАВАЛПИНДИ. (ТАСС). Мүнөөнэй уhанай үерhөө уламжалан Зүүн Пакистанай 9 миллион хүн хохидолдо ороо гэжэ тусхайта мэдээн соо хэлэгдэнэ. 370 үлүүтэй дүрбэлжэн миль газар уhан доро ороhон байха юм. Ороохото ургамалнууд нилээд ехээр гэмтээ.

ЗЭДЭЙ рудагай промышленность Чилиин экономикодо горитой ехэ hуури эзэлдэг боложо байнхай. Конституци хубилгаха тухай Национальна конгрессэй баталан абаhан хуулида үндэhэлэн, Республикын президент Сальвадор Альенде промышленностиин энэ hалбариин бүхы предприятинуудые гүрэнэй мэдэлдэ үгэхэ тухай декредтэ гараа табиба.

Зураг дээрэ: зэдэй рудагай промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ үгэхэ тухай декредтэ гараа табилгын боложо байhан үе.

Пренс — Латина — ТАСС-ай фото.

АФГАНИСТАНАЙ ГАДААДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТРЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

КАБУЛ. (ТАСС). Орон дотор ехэ ган гасуур болоhонтой дашарамдуулан, Афганистанай гадаадын хэрэгүүдэй министр Мухаммед Муса Шафик мэдүүлгэ хэжэ, угаа аюултай байдалай тохёолдоhон тухай хэлээ. Ороной түүхэдэ үзэгдөөгүй ган гасуурай болоhон дээрэhээ шэниисэ ургуулан абалга ехээр хороо, малай гарзалан үхэхэ аюул тохёолдоо гээд энэ мэдүүлгэ соогоо Мухаммед Муса Шафик тэмдэглээ. Энээнhээ уламжалан, хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалгада бэрхэшээл тохёолдоо.

Мүнөөнэй хүндэ хүшэр байдалые зайсуулха али бүхы хэмжээнүүдые правительство абана: бии байhан тэжээл элсүүлэгдэнэ, ган гасуурта ехээр дайрагдаhан районуудта эдеэ хоолой зүйлнүүд, транспорт эльгээгдэнэ, бусад хэмжээнүүд абтана гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнхэй.

Орон дотор иимэ байдалай тохёолдоhон дээрэhээ туhаламжа үзүүлхэ гуйлтатайгаар бүхы хани оронуудта, уласхоорондын организацинуудта Афганистан хандаа.

ФРГ-гэй правительствын шиидхэбэри

БОНН. (ТАСС). ФРГ-гэй правительствын заседани эндэ боложо, канцлер Брандт түрүүлэгшээр hуугаа. Баруун Берлин тушаа дүрбэн гүрэнэй элшэн сайдуудай үгээ ойлголсоhон хэлсээнэй проектые зүбшэн хэлсэлгэдэ энэ заседани зорюулагдаhан байна.

Правительствын тусхай түлөөлэгшэ Алерс Министрнүүдэй кабинедэй баталан абаhан шиидхэбэриие уншаа. «Хэлсээнэй проект тухай дүрбэн элшэн сайдай үгээ ойлголсолгые правительство» энэ шиидхэбэреэрээ hайшааhан байна.

Баруун Берлинэй талаар гуримшуулга, мүн «ГДР-эй правительстватай хэлсээнэй амжалтатайгаар дүүрэхэдэ» Европын түбтэхи шахардуу шанга байдал hулаpуулгада горитой туhа нэмэри боложо үгэхэ гээд, ФРГ-гэй правительство хүлеэнэ гэжэ шиидхэбэри соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй.

ФРГ-гэй ба Баруун Берлинэй хоорондохи зам харилсаан тухай ГДР-эй правительстватай «дары түргэнөөр» хэлсээ хэжэ орохоор бэлэн байhан тухайгаа Германиин Федеративна Республикын правительство мүн лэ мэдүүлhэн байна.

Ажалшадта хохидол ушаруулагдана

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Салин хүлhэ нэмээхэгүй, юумын сэн хямдаруулхагүй тухай США-гай правительство шэнэ захяа заабаринуудые гаргаа. Тэрэнь монополинуудта таарамжатай, ажалшадта хохидол ушаруулха байна.

Ондоо гүрэнhөө асарагдадаг эд бараанда 10 процентын налог Америкын үгытэйшүүлдэ түбэг татаха байна. Ондоо тээhээ асарагдаhан хубсаhан, гутал ба үргэн хэрэглэлэй бусад эд бараан американ эд бараанда орходоо бүри үнэгүйгөөр худалдагдадаг байhан юм.

ТОЛИ

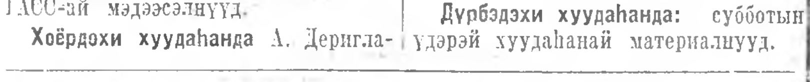

„Сагай сууряан" гэжэ Бүхэсоюзна фотовыставкэ

«Зэбын дуун зэдэлнэ...»
Улаан-Үдэ. П. БУРМАКИН.

Цыдып ЖАМБАЛОВ

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮД

1

Шалюун наһанайм шалтагаан —
Халуун шуһанайм билтараан,
Дааган эмнигэйм тангараан,
Яаһан һонин бэ, хамтаран!
Дурдан һанаха сагуудаа
Мүрдэн ябахаа сагаадааб.
Хуби заягаа залуудаа
Түби дэлхэйдээ заягааб.
Харин, хуби заяандаа
Халиргайхан ябаһандаа
Шанална бэшэб өөрыгөө —
Шэнэлнэб энэ хөөрөөгөө.
Тэнюун сагаан сэдьхэлни,
Тэршээ гэнэн наһамни
Урбажа намдаа үзөөгүй,
Урма зоригым үршөөгөө.
Сахилгаан буудалта замбиин
Хубилгаан бэшэ-хүмби!
Шухала орёо замуудаа
Шудалһаар зандааб мүнөөдөө.

2.

Хүлэр талаараа гэшхэлнэб,
Хүлһөө гарган гэшхэлнэб,
Хүсэ шадалаа хүбшэлнэб,
Хүбүүн бэеэ гэршэлнэб.
Мэнгээрһэн уяхан сэдьхэлдээ
Мэдэлтэй бэшэ байһандаа
Ужам тала, уняар манатаяа
Уулзаха хүсэл түрэнэл даа.
Аглаг таламни, намхандаа
Туһалаг гэжэ һанаһандаа
Түлэг дундаа шамхандаа
Шүлэг—бэлэгээ баринам даа.
...Хуби заямни анханһаа
Хулжаха гэбэл намханһаа —
Нарбаа сайгаадүй наһанаймни
Арбай тараан эдеэшээл.
Хуби заямни анханһаа
Хулжаха гэбэл намханһаа —
Түргэн зээрэг хүлэгэймни
Дүрбэн туруун хүдэржөөл.

3.

...Һамбай үһыем эльбэһэн
Һалхи түшөөд зогсоном.
Бүлхидэ хатаһан бэемни
Бүлеэсэн сэлмэжэ эхилнэ.
Уйдхар тухайгаа мартааб,
Уйтахан нюдөөрөө шэртээб:
Хараһан тээшэш харгы, харгы...
Харгын хажуугаар ургы, ургы...
Үнэн бэеэ бэелхэм,
Үнэгэнэй харанхытай үелхэм,
Зосоом-зориг хүсэл,
Зол жаргал тэгшэл!

4.

Шүлэг бэшэхэ шүлһэ
Бэлэг болгон түхөөһэн
Эхэ эсэгэ хоёртоо
Эльгэ зүрхэнһөө баяртайб.
Шүлэг бэшэхэ тулга
Түлэг дундам түхөөһэн
Түрэл тоонто нютагтаа
Бүрил ехэ баяртайб.
Тойроод-дэлхэй ужам,
Ойроо шэртэхээ болюужам.
Буруугай бэлшээри алхуужам,
Буруу, зүбыешье амсуужам.
Малша угай хүбүүн аад,
Магад, һэшхэлээ хубилгаад,
Жороо, һайбар моридойнгоо
Жолоо татахаа мартаа гүб?
Арад зонтоёо, нютагтаяа,
Аба, эжы, хадамтаяа
Золгожо уулзажа ябахаһаа
Золтой юумэн үгыл даа.
Буряад арадай-Байгалда,
Буусань Агадашье байхал даа.
Невагай долгид Ага голдом
Нэмээгээд хүсэ, һайхан даа.
Ага голни-ундамни,
Аглаг тала-сэдьхэлни!
Сэлмэжэ гэнтэ һэргэнэб,
Сэнгэжэ гэнтэ жарганаб...
Дахин ахин дабхинаб,
Даляа нэшэн дэгдэнэб.
Үргэһэ нойроо һамшаагаад,
Үргэнэб шүлэг-ашаагаа.

5.

Хадын горхондол, сэдьхэл
Халба һүрэн мэгдэхэл.
Эрид эрьеһээ буулгахал,
Элдэб янзаар хубилгахал.
Огторгойн үүлэд долгиндонь
Ондого-сондого һундалдан,
Замай холые гаталха,
Шамай, намайе баталха.
Сэдьхэлэй оёорто, алтандал,
Шэнгэжэ үлэхэ гэһэндэл,
Эльгэн шулуун заримдаа
Эльгэ сэдьхэлтэйм барилдаа.
Шуһанайм һудалаар
дамжуулһан
Шухала орёо замууд соо
Холын харгые залгуулһан
Дүтын хүбүүд дүүрэн даа.

6.

Наһан намай яаруулна,
Саһан һаншагым сайруулна,
Хүлэг моримни соёрно,
Хүтэл дабаанда сулирна.
Зүгөөр, зүрхэнэйм зүргөөр
Лугшана шуһам түргөөр.
Зүгөөр, сэдьхэлэйм оёороор
Дүгшана наһам шүлэгөөр.
Мүнгэн бэшэ, — шүлэгни
Мүнхэ хүшөөгөө бодхог лэ!
Хүнгэн бэшэ ажални
Хүндэ ашаагаа зүдхэг лэ!

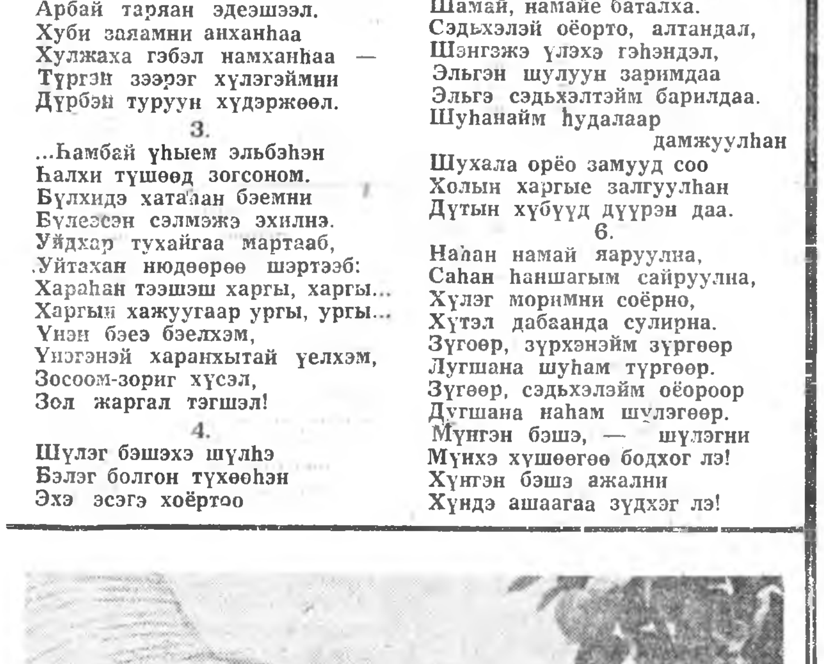

Улаан-Үдын үрэ жэмэсэй станцида 168 сортын яблока, 14 сортын груша, 24 һайн шанартай гибридэй ургамал гүрэнэй шалгалтын сортдо ородог юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ, селекционер Ирина Андреевна Новоселова шалгалта хэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Онтохон

ХАЛБАГА ХАХАРАЛГА

Хубисхалай урда тээ нэгэ нютагта Зарбын Нарпиилха Зандайн Жиитаан гэжэ хоёр айлайхи хаяа хадхажа һууһан юм ха.

Зарбын Нарпиилха гэдэгынь заха хизааргүй баян хүн бэлэй.

Зандайн Жиитаан эд зөөреэр, адуу малаар хүршэдөө хүрэдэггүйшье һаа, нютаг соогоо алдартайхан хүн һэн. Тиибэшье тэрэ хаа-яахан хэрэгтэй болоходонь Нарпиилха баянһаа алта мүнгэ урьһаар абадаг байба ха. Зандайн Жиитаан абаһан алта мүнгэеэ хэлэһэн болзортоол Нарпиилха баяндаа бусаадаг бэлэй.

Нэгэ тэрэнэй зээлеэр абаһан мүнгэеэ бусаахадань:

— Ши аяар хабар байхада зуун түхэриг абаһан аад, бусаагаагүй байнаш. Тэрэ үриеэ хэзээ түлэхэ хүмши? — гэжэ Нарпиилха баяниинь үри нэхэбэл даа.

— Үгы... Юу хэлэнэт?! — гэжэ Зандайн Жиитаан гайхашаба.

— Түлөөгүйш! — гэжэ Нарпиилха баян хүнүүдэй абаһан үринүүдые бэшэдэг дансадаа харасагаажа: — Үгы даа, хабар абаһан мүнгэеэ бусаагаагүйш! — гэбэ.

— Бусаагаа һэмнайлби!—гэжэ Жиитаан мэгдэшэбэ.

Хүршынгөө мартамхай һүлэрые һайн мэдэдэг Нарпиилха тэрэниие мэхэлжэ, зуун түхэриг миинтэ оложорхихо гэжэ шиидэһэн байгаа. Тиимэһээл тэрэ нэтэрүүгээр.

— Үгы... Бусаагаагүйш! Бусаагаагүй гэжэ эндэ аржытар бэшээтэй байнал! — гэбэ.

Хобдог һанаатай хүршынгөө мэхые ойлгоһон Жиитаан:

— Хабар абаһан зуун түхэригөө танда бусаагаа һэм. Зараса Галданайтнай байхада, тэрэ мүнгэ танай гарта барюулаа һэм, — гэжэ эрид хэлэбэ.

Нарпиилха баян зараса Галданаа дуудажа:

— Шинии байхада Жиитаан намда мүнгэ үгөө һэн гү?—гэбэ. Худалаар хэлэжэ үзөөгүй зарасань:

— Үгөө даа. Үгөө һэн!—гэбэ.

Мэхэеэ мэдэгдэһэн Нарпиилха уһан сооһоо хуурайгаар гараха гэжэ, дансаяа Галдандаа харуулжа:

— Эндэ харыш! Жиитаан хабар абаһан мүнгэеэ бусаагаагүй гэжэ бэшээтэй байнал! — гэбэ.

Галдан зарасань дансыень хараад:

— Үгы... Жиитаан хабар абаһан мүнгэеэ бусаагаа гэжэ бэшээтэйл! — гэбэ.

Нарпиилха баян айхабтар сухалдажа:

— Алим, нюдэнэйм шэл асарал даа наашань, — гэбэ.

Нюдэнэйнь шэл асархадань, Нарпиилха баян шэлээ нюдэндөө хэжэ, үнөөхи дансаяа удаан шагаажа:

— Тиигэнэ ха юм. Энэ нюдэнэйм хараа болёол байна даа, — гэжэ зараса Галданайнгаа үгэ —зүбшөөхэ баатай болобо ха.

— Хари, хари... Нюдэнтнай юумэнүүдые олон болгожо харадаг болошоо юм байна! — гээд, Жиитаан гаража ошоо һэн.

Тэрэ гэһээр хоёр хүршын халбага хахараа бэлэй.

Ф. ЦЫДЕНЖАПОВ.

БУУ ЗҮҮҺЭН ГҮРӨӨҺЭН

Шог

Урдань, мүнөөнэй агнууриин элдэб буунуудай дэлгэрээгүй байхада, эндэхи ангуушад хэтэ сахюуртай буу баридаг, тэрээгээрээ буга гүрөөһэшье, боро шандагашье, нугаһа торхируушье агнадаг, аладаг байһан юм. Хэтэ сахюуртай буу һомолходоо, туулган тобшоёо буугайнгаа аман уруунь тусгаар модон шоомполоор шаадаг, дарияа замагайнь хажуудахи шэхэн дээрэнь адхаад, сахюур хабшаһан оньһоёо дарахадань, урдаа шодоймо байһан хэтын ула сахюураа шудараад буухада, гал гаража, даридаа аһадаг байгаа һааб даа. Теэд ангуушад тэрээндэ мэргэжээд ямаршье ан гүрөөл олзолдог байгша һэн. Манай нютагта Балмын баабай гэжэ алдаршаһан үбгэн хэтэ сахюуртай буугаа үргэлөөд лэ ойдо гарадаг, агнадаг байгша һэн. Нэгэтэ хабар, гүрөөһэнэй шэбшүүрэй үедэ агнажа гараад, нэгэ жалгын эхиндэ хүрэжэ ерэһээр гүрөөһэнэй хүлтэй буугаа тодхоод, шэбшүүр татажа эхилбэ ха. Гүрөөһэнэй хүл гээшэ хүнэй байһантай адли ута байдаг. Буугайнь үргэбшэ доошоо һанжаад, бугуули шэнги болоод байһан байгаа. Шэбшүүрэй абяагаар гүрөөһэн тогтон торонгүй харайжа ерээд, Балмын баабайн буугайнь хүл ооһор хоёрой хоорондуур гүйжэ гарахадаа, доошоо бугуули шэнги болоод байһан буугайнь үргэбшэ уруу тархияа хэжэ, ангуушанай буусэнь абаад ябашаһан байгаа. Теэд гүрөөһэндэ буугаа буляалгашаһан Балмын баабай гар хооһон, буушьегүй гэртээ ерэжэ: «буу зүүһэн гүрөөһэ хараа һаа, бу буудыт, тэрэнтэй минии буу гүрөөһэн хоёр байха гэжэ ангуушадта зар тунхаг тарааһан юм»,— гээд энеэдэн зугаа ябагша һэн. Ухамай бодолгүй, урдахияа харахагүй ябаха гээшэ иимэл байгаа ха.

Н. НАМСАРАЕВ.

АЯЛГА

ХҮГЖЭМЭЙ ЭХИН БУРЬЯЛАА...

Түрүүшээр али бүхы юумэн аалин намдуу. Үүлэгүй сэлмэг огторгой мэтэ тунгалаг аялга энэ хүнэй уян нугархай, фортепьянын хара сагаан һудалнуудые сохижо һураһан хургад доробоонь хойно хойноһоо шэмээгүйхэн һубарилдан гарана. Уданшьегүй үдэшын бүрэнхы буужа, сэлмэг огторгойдо түрүүшын одо мүшэд бии боложо, бүхы тэнгэрииe хушажархина. Одо мүшэдые һажааһандал үргэн талын үнгэ бүриин сэсэгүүд хатаралдажа, нэгэ һүрөөтэ, ажабайдалай агуу ехэ хүгжэм болоно зэдэлшэнэ.

Гушаад наһанай, маряатайхан хүрин улаан шарайтай энэ хүн ехэл бодолгото болонгёор, фортепьяно дээрэ наадажа һууна. Һүүлшын аккорд абаад, тэрэнэйнгээ абяа сууряанай замхатар огтошье хүдэлнэгүй.

Энэмнай манай Буряадай бэлигтэ залуу композиторнуудай нэгэн Анатолий Андреев гээшэ, һаяхан зохёоһон шэнэ зохёолоо наадажа үгэбэ гээшэ.

«Бэлигтэ залуу композитор...» гэһэн үгэеэ баримталхын тулада, энэ хүнэй ажабайдалда нёдондо, урзанда, мүнөө жэлдэ тохёолдоһон нэгэ хэдэн жэшээ дурдая.

1970 оной февральда Москвада буряад хүгжэмэй үдэшэнүүд үнгэргэгдөө һэн. Тэндэ залуу композитор, һаяхан Ураалай консерватори дүүргэһэн Анатолий Андреевэй «Струнна квартет», мүн «Гэсэр» гэжэ симфоническа поэмэнь наадагдаба. «Тэндэл ороноймнай мэдээжэ, алдар суутай болоһон хүгжэмшэдэй урдаһаам ехэ шэнжэлэнгеэр харахадань, хүгжэмни һайшаагдаба гэжэ ойлгоо һэм. Теэдшье квартет, оркестр намайе ойлгожо, ехэ һайнаар гүйсэдхөө бэлэй»,— гэжэ залуу композитор мүнөө хөөрэдэг. Нээрээшье, Ленинскэ шангай лауреат, ороноймнай суута композиторнуудай нэгэн Георгий Свиридов, мэдээжэ композитор Борис Чайковский гэгшэд Андреевэй эдэ зохёолнуудые, мүн «Би — коммунистби» гэжэ дууень аргагүй магтаһан юм.

Дмитрий Шостакович 1969 ондо манай Буряадта айлшалжа ерэхэдээ ургажа ябаһан залуу хүгжэмшэд, дуушадаарнай илангаяа ехээр һонирхоо һэн. Залуу композиторнуудай жэшээнь, Чингиз Павлов, Базар Цырендашиев, Юрий Ирдынеев, Вячеслав Наговицин, Гур Дашипилов, Анатолий Андреев болон бусадай зохёолнуудые, дуунуудые шагнаһанай һүүлээр: «Би ехэ баярлабаб. Ахамад, мэдээжэ композиторнуудай хэһэн хэрэгые үргэлжэлүүлхэ һайн халаан ургажа байгаа юм байна. Буряадай композиторнуудай Союзые гүйхамни: плангаяа онсо анхарал Анатолий Андреевтэ хандуулагты. Онсо, хурса бэлигтэй хүн байна. Тэдхэхэ, үргэхэ, урмашуулха хэрэгтэй»,—гээ һэн.

Энэ жэлэй май һарада Москвада СССР-эй залуу композиторнуудай тусхай 4-дэхи пленум болоо бэлэй. Тэндэ манай ороной наяган залуу композитор... яһала һайн гэгдэһэн зохёо... шагнагдаһан байна.

«Советская культура» га... толилогдоһон шэнжэлэлэй с... соо һайн гэгдэһэн хэдэхэн з... рэнүүдэй дурдагдахада, ... тоодо буряадай залуу компо... Анатолий Андреевэй нэрэ ... һэн.

Андреев һаяхан лэ шаху... хээр хүгжэмэй дээдэ һург... дүүргэбэшье, бэшэһэн зохёо... дыень хургаа даража тоолхо... лоо һаа, — багадаха. Гурбан... итэ, симфоническа поэмэ, стр... квартет, фантази, баллад... мэтэһээ эхилээд арба гаран ... нуудые бэшээ.

Анатолий Андреевэй б... эдэ бүхы зохёолнуудые суглу... ганса нэрэнүүдыень харааг... хэдэ гү, али хүгжэмыень ш... жа һуухада, өөрын тусхай ш... тэй, шэглэлтэй байдаг. Нэрэ... дыеньшье дурдая. А. Тороевэй ... дээрэ «Ленин багша» гэжэ ... ри, «Граждан дайнай баатарну... —сюитэ. «Гэсэр»—поэмэ, ... нууд», «Би — коммунистби» ... — гэхэ мэтын дуунуудһаа эх... булта бэежэһэн, һүрөөтэй, па... отическа шэглэлтэй.

Профессор, Ураалай консер... риин ректор, мэдээжэ компо... Борис Гибалинай шабинь бо... һуралсаһаниинь Андреевэй зо... лоһон байна. Борис Гибалин... най Буряадай хэдэн олон ... лэгшэдые хүгжэмэй дээдэ һур... литай болгожо гаргаһан хүн ... Тиимэһээл энэ жэлдэ Борис Г... линда «Буряадай АССР-эй ... ствын габьяата ажал ябуула... гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ оло... һэн.

Анатолий Андреев профес... эгээл дуратай шабинь байһа...

Теэд анханһаа хойшо хүгж... түрүүшын үзэглэлтэй танил... жа, дурыень татуулһан хүн ... — Буряадаймнай мэдээжэ ... зитор Бау Ямпилов болоно. ... гын дунда һургуули дүүр... Улаан-Үдын хүгжэмэй учили... һуралсахадань, Бау Ямпилов ... залуу хүбүүндэ онсо анхарал ... дуулжа, оюун бэлигыень хүгж... сэжэ, саашанхи харгыдань ... жа табиһан байха.

Игэжэл бэлигтэй бэрхэ хүг... дэй шабинь боложо ябаһа... Анатолий Андреев мүнөө ... шадабарияа хурсадхан, һай... хёолнуудые бэшэжэ, ороной ... дээжэ композиторнуудай анха... да хүртэжэ ябана ха юм.

Тиигээд мүнөө өөрөө хүгж... училищида багшалжа, олоһон ... дэмээ бусадта дамжуулна.

Анатолий Андреев мүнөө ... гуша хүрэжэ ябана. Саа... харгынь ута, хэхэ бүтээх... һаналынь дэлгэр. Гайхалтай ... хан, һайн хүгжэм, дуунууды... мо, томо зохёолнуудые б... арад зондоо магтуулхань ... гүй.

Д. САМБАЦЫРЕНОВ.

ТЕАТР

ИНАГ ДУРАНАЙ ХАЛУУН АМИСХААЛ

Улаан-Үдэдэмнай Ворошиловградай хүгжэмтэ-драматическа театр гастрольдо ерэнхэй, зүжэгүүдые табижа, олон тоото харагшадые һонирхуулжа байһаар.

Буряадай ажалшад украин арадай искусстваар ехэтэ һонирходог гээшэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ Харьковай драмын театр манай ишэ ерэжэ, һонирхолтой гоё зүжэгүүдые харуулһан юм. Одоол тиихэдэ манайхид украин арадай искусствын дундаршагүй баялигтай танилсажа, халуунаар һайшааһан. СССР-эй арадай артистнар, жэшээнь, М. Литвиненко-Вольгемут, И. Поторжинский гэгшэд харагшадые илангаяа ехээр баясуулаа бэлэй.

Харин мүнөө Ворошиловградай хүгжэмтэ-драмын театрай манайда айлшаар ерээд, һонирхолтой гоё зүжэгүүдые харуулжа байһаниинь ехэтэ һайшаалтай, удха шанартайшье. Театрай коллектив дайнай урдахана бүридэжэ, дайнай газараар ото ябажа хатуужаһан, бэежэһэн, мүн зохёон байгуулхы ёһотойл шалгалта гараһан түүхэтэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо бэлиг шадабаринь хүгжэн һалбаржа, онсо өөрын маяг шэнжэтэй, шарайтай болоо. Мүнөө театрай коллектив гол түлэб залуушуулһаа бүридэнэ, зохёон байгуулхы бэлиг шадабарияа улам хурсадхажа, тодо һонор образуудые хяазалан бүтээжэ, олоной сэдьхэлдэ урма зориг бадаруулна.

Театрай репертуар һонирхолтой баян, национальна маяг шэнжэтэй. Украин арадай урданайнь байдал харуулһан зүжэгүүдһээ гадна, мүн мүнөө сагай бодото байдал тодо хурсаар харуулһан хүгжэмтэ зохёолнууд бии.

Бүхы юумэн режиссерһоо дулдыдадаг гээшэ. Тиихэдэ Киевэй театральна искусствын институт дүүргэһэн бэлигтэй залуу режиссер С. А. Омельчук зүжэг бүхэнөө онсо өөрынхеэр табижа, бүришье һонирхолтой, уран хурса болгожо шадана. Олоороо байжа гү, али нэгэ нэгээрээ дуулахыень шагнахада бахархамаар. Энэ талаар хүгжэмшэ, дирижер Я. М. Боровскиин габьяа ехэ гээшэ. Украин хүгжэмшэд Н. Лысенко, Я. Боровский, М. Васильев гэгшэд элитэ драматург М. Старицкийн «Ой, не ходи, Грицю, тай на вечерницы» гэжэ зохёолой удхаар хүгжэмтэ зүжэг найруулһан, тэрэнээ улаан-үдынхидтэ харуулба. Гэхэтэй хамта, режиссер Г. Ерименко, дирижер Я. Боровский, уран зурааша Н. Салодов, хатар наадаһанай хүтэлбэрилэгшэ В. Гончаров тус зүжэгые бүришье һонирхолтой, өөрын түхэл шэнжэтэй болгоо. Энэнь ехэ һайн гээшэ.

Тус зүжэгые һанаа амархан харахын аргагүй.

Эндэ 19-дэхи зуун жэлэй һүүл багта болоһон үйлэ хэрэгтэй танилсанабди. Христос бурханай мүндэлһэн (рождество) һүни нютагай хүбүүд, басагад һөөл хүхюутэй гэрһээ гэртэ орожо, шог энеэдэтэй дуу хангюурдажа ябаһаар бүдэхир муухай харасатай, муу һанаатай Хома гэжэ баянай хашаа соо гэнтэ орошоно. Тэдэнэй дунда сэмсэгэр гоё бэетэй, аялдар зөөлэн харасатай Маруся Шурай гэжэ басаган бии. Өөрөө дуу зохёогоод, уянгатуулан байжа хангюурдадаг басаган Грицю гэжэ хүбүүндэ дуратай. Теэд Грицю мүнөө үгы, нүхэдтэйгөө хамта Дон ошоһон байна. Донһоо бусахатайгаа хамта, дууша бэрхэ басагантай гэрлэхые найдуулаа ха юм.

Тиихэдэ бэгзэгэр муухай, хүгшэржэ һархиишаһан Хома гэгшэ Маруся Шурайда дуратай байһанаа хэндэшье хэлэнэгүй. Мэхэ гохын ашаар тэрэниие һамган болгожо абаха һэдэлгэтэй. Шираг шамбай Потап мүн баһа Марусида дуратай.. Энээниие мэхэтэй Хома мэдэнэ, тиимэһээ сагаан сэхэ сэдьхэлтэй хүбүүе Грицю гэгшэтэй наншалдахыень тухираад, Грицюе хайрата инаг Маруситай хэрэлдүүлжэ шадана. Хомагай худал хуурмаг үгэдэ үнэншэһэн Потап хороо бусалжа, Грицю гэгшые нюрга уруунь хутагаар хадхана. Хайрата инаг басагамни үнэхөөрөөшье Потаптай холбооролдоһон байгаа гэжэ һанаһан Грицю үһөө жүтөөнэй хорондо диилдэжэ, Маруся тухайдаа дэн лэ өөдэгүйгөөр, доромжолһон янзатайгаар хэлэхэ юм. Уданшьегүй Потап эрхээ хаһагдана, Грицю түрэл нютагһаа тэрьедэжэ ошоно, инаг дуратай Марусинь уй гашуудалда абтажа, оройдоо юунэйшье боложо байһые мэдэхэ шадалгүй зобоно. Нэгэндээ нэтэрһэн Хома энэ үедэ Марусиин эжыдэ ошоод, басагыень һамган болгожо абахаар зүбшэлсэнэ. Грицю шамда дурагүй, миин лэ сагаа үнгэргөө, харин Галина Шинева гэжэ басагантай нүхэсэнэ гэжэ Хома Марусида худалаар хэлэхэ юм.

Нэгэ хэды болоод Грицю нютагаа бусажа ерэнэ. Мэхэшэ, худалша муухай Хомагай үгэдэ этигэһэн Маруся Грицюдэ хоро уулгана. Басаганай хараһаар байтар Грицю наһа бараха юм. Маруся хиирэшэнэ.

Нилээд шанга зүрилдөөтэй хүгжэмтэ зүжэг соо һайн һайхан ба хорото муухай, һаруул гэгээн ба мунхаг харанхы гэхэ мэтэн мүргэлдэжэ, энэ темын хуушараагүй байһые элирхэйлнэбди.

Бэе бэеһээ тад ондоо, хоёр янзын образуудые тус зүжэг найруулан табигшад тон зүб харуулхые оролдоо. Худалша хуурмаг, мэхэшэ муухай Хомада абаһаар лэ дурагүйдэнэбди, үзэн ядanабди. Харин гэнэн хонгор ухаатай, сэхэ сагаан сэдьхэлтэй Марусиие хайрлаха, тэрээнтэй хамта уйдан зобохо ушартайбди.

Марусиин рольдо бэлигтэй артистка Нина Чон бүхы сэдьхэлһээ наадажа, энэ орёо хүшэр образые ялас гэмэ хурсаар харуулжа шадаа. Маруся — Н. Чон Грицюдэ дуратай, энэ сэлмэг һайхан дуранай түлөө бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ амиды ябаһандаа баясана. Дууша бэрхэ артисткын хоолой хонгёо гоё, сэлмэг, арюун, зүрхэ сэдьхэл дайрама уян нугархай гээшэ.

Харата инаг нүхэртөө хоро уулгаад, ухаа мэдээгүй юумэ хахасажа байхадаа, уянгатуулан дуулаһыень шагнахада уярмаар даа. Гэбэшье артистка дэн лэ дээгүүр татад гэжэ дуулахаа һананал хаш.

Хомагай рольдо артист Василий Торба наадажа, энэ хүнэй бүхы муу талые харуулжа шадана. Тэрэнэй «шабар дотор, шоно һанаан» хоёр монолог соо дууһан харуулагдана. Энэ монологоо гүйсэдхэхэдөө, бүхы бэень шэшэрэн һалганажа, нюдэниинь эригэнэн ялагашаха юм. Атаа мэеэн, үһөө жүтөөн, хара муухай һана... дэ хуу бии.

Артистнар В. Миронович... цю, А. Ревека—Потап гэгш... га-сага харагдаһаншье һаа... тагдашагүй образуудые г... шадаа. Бэлигтэй бэрхэ ар... Т. Мамот Марусиин эжы... зангые, түхэл шэнжые онсо... дэглэн харуулаа.

Тобшолон хэлэхэдэ, театр... тистнар зүрилдөөтэй юумэ... дахадаа илангаяа бэрхэ бай... хэтэй хамта бултанайнь ... лой хонгёо задарюун, ... мэг арюун гээшэ. Уяа... гархай, орёо хүшэр ... нуудые гүйсэдхэхэдөө, бэр... бүүд, басагад театрай кол... тэ олон. Жэшээнь, В. Ваку... В. Могильда болон бусад... тархада, омогорхон баясах... тай байгдаа. Муунь гэхэ... кестрынь дан лэ өөдэгүй, о... юһэн хүнһөө бүридэнэ.

Уран зурааша Н. Солодо... раинын үзэсхэлэнтэ гоё ... лиие яһала гэмгүй зураа... тэй хамта, гэр соохи түхеэ... ахиршаг, үгытэй ядуу айла... һануулна.

Хоорынь ехэнхидээ нэгэ хо... гоор гэхэ гү даа, али нэгэ... дээрэ дуулана. Зүжэгэй акт... оролто хүгжэмгүй, миин лэ ... һээр эхилшэнэ. Энэнь ил... һүүлшынхи актда үзэгдэнэ.

Эдэ бүгэдые театрай колл... хараадаа абаха аабза гэжэ ... дагдана.

Н. МАТОРИ...
Буряадай АССР-эй арад...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Эрдэм ухаанда үндэһэлэн ажал хүдэлмэрээ эмхидхэхэ» тухай түрүү бэшэг. ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда А. Дериглазовай «Гол жасада хоёр ондоогоор хандалга» гэһэн корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда: В. Митыповэй «Алтан тайгын инспектор» гэжэ туужаһаа хэһэг. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: субботын үдэрэй хуудаһанай материалнууд.

СЭ ЭНХИР ЭКРАН

МОСКВА ХАРУУЛНА: 15.15 — үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 16.15 — М. Дьярош гэгшын «Лазейка» гэһэн Омско драмтеатрай зүжэг.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 18.30— «Фитиль» гэһэн сатирическэ киножурнал. 18.40 — «Неделя» гэһэн субботын үдэрэй программа. 19.40 — «Зүүн Сибирь» гэһэн киножурнал.

МОСКВА ХАРУУЛНА: 20.00 — киногой аяншалгада дуратайшуулай клуб. 21.00 — Футбол. Эндэ «Спартак» (М). — «Нефтчи» (Баку) командануудай наадан харуулагдаха. 21.45 — «Манай хүршэнэр» гэһэн телевизионно театрай зүжэг. 22.40 — «Арадай танцануудай Бүхэсоюзна хоёрдохи фестиваль» гэһэн телевизионно фильм. 23.30 — «Манай айлшан — поэт Кугультинов» гэһэн дамжуулга. 24.00 — «Время» гэһэн һүүлэй һониной программа. 00.30 — Футбол. Эндэ ЦСКА — «Заря» (Ворошиловград) командануудай наадан харуулагдаха.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Н-03616. Заказ № ...